Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

הײַנט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 155/1450 | Łódź, Sroda, 4 lipca 928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, ט"ז תמוז תרפ"ח | Nr. 155/1450

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

דער סיים האט געארבייט רוהיג און זאכליך.

מארשאלעק דאשינסקי מכח די ארבייטען פון דער 1-טער סיים-סעסיע

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). דער סיים-מארשאלעק דאשינסקי האט היינט אויפגענומען די פארשטעהער פון דער פרעסע און האט פאר זיי געגעבען פאלגענדע ערקלערונגען וועגען דער ארבייט פון סיים.

דער סיים איז זיך צונויפגעקומען דעם 27. מערץ. די הויפט-ארבייט זיינע איז בעשטאנען אין ערלעדיגען דעם ביודזשעט-פראוויזאריום. די רעגירונג האט געהאט דערויף פאראויסגעזען א טערמין פון 3 און האלבען חדשים. דעם סיים האט די דאזיגע ארבייט ערלעדיגט אין משך פון 2 און א האלבען חודש. דאן האט דער סיים ערלעדיגט דאס ביודזשעט-געזעץ, דאס געזעץ וועגען אמנעסטיע און א רייה אנדערע, אין די קאמיסיעס ווערט געארבייט איבער די געזעץ-פראיעקטען וועגען די טשינשאווניקעס, וועגען לאקאטארען-שוץ, וועגען אינטערנאציאנאלע טראקטאטען א. א. וו. ווען דער סיים וואלט נישט געווארען איצט געשלאסען, וואלטען די אלע געזעצען ערלעדיגט און אנגענומען געווארען.

דער סיים האט אבגעהאלטען 24 זיצונגען, דערפון זענען 15 געווען געווידמעט דעם בודזשעט. בעת די דעבאטען האבען די דעפוטאטען פון „איינסעל" געהאלטען 47 רעדעס, פון פ. פ. ס. — 34, וויזוואלעניע — 26, נ. ד. — 22, אוקראינער — 26 א. אז. וו.

די וואהלען צום סיים האבען געשאפען פאלגענדען צוזאמענשטעל: „איינסעל" — 130 דעפוטאטען, ביענא-פיאסט — 90, מינדערהייטען — 80. קיין מעהרהייט אין סיים האט קיין שום גרופע נישט, נישט דער סאנאציע-לאגער, נישט די אפאזיציע. עס זענען פארהאן 3 מעגליכקייטען צו שאפען אן אויסגאנג פון דער לאגע: 1) פונאנדערלאזען דעם סיים, 2) שאפען א בלאק צווישען דעם „איינסעל" און די לינקע 3) דורכפיהרען א מלוכה-אטענטאט.

אין דער פראקטיק האט זיך געשאפען אן אריגינעלער מעטאד פון לעזען פארלאמענטארישע פראגען. דעם מעטאד קאן מען בעצייכענען מיט די ווערטער: „נישט ציהען קאנסעקווענצען". דער סיים דריקט נישט אויס קיין אומצוטרוי דעם אדער יענעם מיניסטער, נאר ער שטרייכט איהם זיין דיספאזיציע-פאנד. דער מיניסטער פון זיין זייט ציהט נישט דערפון די קאנסעקווענצען און גיט זיך נישט אהן אין דימיסיע. אויף אזא אופן זענען אויסגעמיטען געווארען שארפע קאנפליקטען צווישען סיים און דער רעגירונג. אן אויסנאהם איז געוועזען דער פאל, ווען דער סיים האט אפגעווארפען די שטייער-פראיעקטען פון דער רעגירונג. הגם איז ער, דער מארשאלעק, פערזענליך געווען דערפאר, אז די פראיעקטען זאלען איבערגעשיקט ווערען אין דער קאמיסיע. אין איבריגען איז דער סיים גרייט געווען אהן רייבונגען צו ערלעדיגען די פארגעלעגטע געזעץ-פראיעקטען פון דער רעגירונג, אבער דער אומשטאנד, וואס די סעסיע איז געשלאסען געווארען האט דערין געשטערט.

דער סיים איז דאס איינציגע ארט, וואו די דעפוטאטען-רעדעס זענען אומבעריהרבאהר. דאס לעגט ארויף א מאראלישען פליכט אויף די רעדנער און צווינגט זיי זיך צו בעהערשען. דער סיים איז נישט קיין קלאגעדיגע קאריקאטור, נאר דאס ארט, וואו עס קומט צום אויסדרוק דאס פאליטישע ווארט, וואו עס קומט פאר אן אויסטויש פון מיינונגען, פון קריטיק און וואו עס קריסטאליזירען זיך די בעציהונגען.

די ערשטע סעסיע פון איצטיגען סיים האט זיך אויסגעצייכענט מיט איהר רוהיגקייט. די דעבאטען זענען געפיהרט געווארען איינגעהאלטען. אן אויסנאהם איז נאר געווען די ערשטע זיצונג. פאר דער גאנצער צייט פון דער סעסיע איז נישט געווען קיין איין פאל פון אויסשליסען א דעפוטאט פון דער זיצונג. עס זענען בעת די דעבאטען נישט פארגעקומען קיין געוואלדען, קיין געשרייען. די דעפוטאטען זענען בכלל געזעסען בעקוועם און רוהיג אויף זייערע ערטער א. אז. וו.

עס זענען פארגעקומען צוויי פאלען פון פערזענליכע בעליידיגונגען, אבער די אינצידענטען זענען ערלעדיגט געווארען דורכ'ן מארשאלעק-געריכט.

ווען אין סיים זאל זיך שאפען א שטארקע און זיכערע מעהרהייט, דאן וועט ער ווערען א מעכטיגער און לעגאלער פאקטאר פון עפענטליכען לעבען. אויב עס זאל לגבי דעם סיים אנגעווענדעט ווערען געוואלט, דאן קאן דאס ברענגען צו זעהר שווערע און געפעהרליכע קריזיסען פאר'ן לאנד.

שארפע רעזאלוציעס.

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) די סיים-קלובען פון דער פויערים-פארטיי און פון „וויזוואלעניע" האבען אנגענומען שארפע רעזאלוציעס געגען דעם אינטערוויו פון מארשאל פילסודסקי.

דער דיקטאטאר פון מאנדזשוריען.

לאנדאן, 3 (אטע). פון מוקדען מעלדעט מען, אז דער זוהן פון טשאנגסאלינען, טשאנג-סועליאנג האט איבערגענומען די הויפט-אנפיהרער-שאפט פון צפון-מיליטער און זיך פראקלאמירט אלס דיקטאטאר פון מאנדזשוריען.

צווישען יאפאן און טשאנגסועליאנגען איז געשלאסען געווארען אן אפמאך, וואס בעשטעטיגט די ביז-איצטיגע אפמאכען פון יאפאן מיט טשאנג-סאלינען מכח די מאנדזשורישע באנען, וועלכע געהערען צו יאפאן.

לופט-פליה-קאטאסטראפע.

בערלין, 3. (ספ. טעל.) דער פילאט ווייס האט זיך אויסגעבויט אן אייגענעם אפאראט, און געמאכט פרוב-פליהען אונטער מינכען.

דער אפאראט האט זיך לייכט אויפגעהויבען און פלוצים איז ער פון א 30-מעטערדיגער הויך ארונטערגעפאלען מיט א האסטיגקייט און זיך צו-בראכען אויף שטיקלעך.

דער פילאט איז דערהרג'עט געווארען אויפ'ן ארט.

לאנדאן, 3. (אט"ע). דאס קאלאניען-מיניס-טעריום מעלדעט וועגען א לופט-פליה-קאטאסטרא-פע, וועלכע איז פארגעקומען אין קיעל. א מילי-טערישער עראפלאן איז ארונטערגעפאלען צוליב א דעפעקט אין מאטאר.

צוויי אפיצירען זענען אויפ'ן ארט דער'הרג-עט געווארען.

שטרייק אין די פארטען פון גריכענלאנד.

חיען, 3 (אטע) פון אטען איז טען מודיע, אז אין אלע גריכישע פארטען איז אויסגעריכט אויס געבראכען א שטרייק. מחמת דעם קאן קיין שום שיף נישט פערלאזען די פארטען.

דער פערבאנד פון הייצערס און שיף-ארבייטער האבען בעשלאסען צו פראקלאמירען אן אלגעמיי-נעם שטרייק.

שטרייק פון פילאטען.

ווארשא, 3 (טעלעפאניש) היינט האט זיך אנגעהויבען א שטרייק פון פילאטען פון דער פוי-לישער לופט-פליה-ליניע.

דער שטרייק איז אן עקאנאמישער.

די פערוואלטונג פון דער ליניע האט ער-קלערט, אז זי וויל געבען די פילאטען א 15-פרא-צענטיגע הוספה פון חודש מערץ אן.

שוואכע גרוסען

וועגען דער „איטאליא"-עקספעדיציע און אמונדסענען.

אסלא, 3 (אטע) די לופט-פליהער לארסען און האלם געפינען זיך איצט אויף דער שיף „האבי", וועלכע פאהרט ארויס צו ראטעווען אמונדסענען.

לויט די לעצטע ידיעות, האט דער אייז-ברע-כער „קראסין", וועלכער געפינט זיך איצט צווי-שען די זיבען אינזלען פון שפיצבערג און דעם אינזעל סארעזבי, וואו ער האט זיך אנגעשטויסען אויף א זעהר דיקען און פעסטען אייז.

פאריז, 3 (אטע) די בעקאנטע פראנצויזישע שיף פאר פאלאר-פארשונגען „פורקוא-פא" גרייט איצט צו א גרויסע עקספעדיציע מיט'ן צוועק צו אפזוכען אמונדסענען, דעם לופט-פליהער נילבא און די קרבנות פון „איטאליא".

„פורקוא-פא" זאל מיט זיך מיטנעהמען צידה לדרך אויף א גאנץ יאהר.

די שיף פאהרט איינציכען ארויס קיין טראמ-זאע, און דערנאך אויף שפיצבערג.

אסלא, 3 (אטע) דער רוסישער אייז-ברעכער „קראסין" איז מודיע. אז צוליב אומגינסטיגע אט-מאספערישע בעדינגונגען, קאן ער זיך נישט צו-קריגען צום ארט, וואו עס געפינען זיך די מיט-גליהדער פון דער „איטאליא".

מען הערט אבער נישט אויף צו זוכען, און ס'איז דא א האפנונג, אז די זוכענישען וועלען האבען א פעולה.

דער לופט-פליהער טשיכנאווסקי, וועלכער גע-פינט זיך אויף דעם ראזיגען אייז-ברעכער, האט בדעה צו זוכען די צוויי איבעריגע פערפאלענע גרופען פון „איטאליא".

לויט ווי מען מעלדעט פון שפיצבערג, בעמיהט זיך דער קאפיטאן סארא, אין דער בעגלייטונג פון צוויי מענשען, אין א געשפאן פון הינט צוצו-קריגען זיך צום לאגער.

וועגען דעם גורל פון אמונדסענען איז לעת-עתה נישטא קיין שום ידיעה.

א הארציגען מזל-טוב

אונזער געעהרטען מיטגליד

י. ש. רזשעזשינסקי און פרוי

צו דער חתונה פון זייער ליבער טאכטער

פרל. ברײנע מיט ה' יוסף צוקערמאן

ווינשט

די פערוואלטונג

פון בית היתומים, זגערזשער 40

עגטשולדיגונג.

דערמיט ענטשולדיגען מיר זיך פאר'ן פארשטעהער פון אונזער סעקציע ח' שערמאן פאר אונזער נישט-טאקטישע האנדלונג, אויסדריקענדיג זיך אין אן אויפגערעגטען צושטאנד מיט נישט קיין פאסיגע ווערטער אויף דער פערזאן, וועלכער ווידמעט זיין גאנצע ענערגיע לטובת אונזער פאך. מיר פער-זיכערן, אז אזעלכעס וועט מעהר נישט פארקומען און מ'ר וועלען וויסען ווי אזוי אפצושאצען איינעם פון אונזערע בעסטע פראפעסיאנעלע טוער. גלייכצייטיג בעטען מיר איבער די גאנצע סעקציע פאר די אונאנגענעהמליכקייטען, וואס מיר האבען זיי פערשאפט.

מיט אכטונג

לייבל גאלדשטיין און יחיאל לעווענטאל

מיטגלידער פון דער קאלדרע-סעקציע

ביים מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיין אל. 1 מאי 2

לעכער מאשינאווע

ווערען אנגענומען אויסצו-נייהען צו ביליגע פרייזען

ג. נארדמאן

29 צעגעלניאנא 29

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז נאך דעם גרויסען רעמאנט איז ד

היגיענישע מקוה גדאנסקא 75

פון היינט אן נארמאל ווייטער טעטיג.

אלע קלאסען I, II און III.

פון 5 א זייגער פריה ביז 11 א זייגער אין אווענד אהן איבעררייס.

דער קאמיטעט.

אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפערענץ

וועגען אפּשאַפען דעם פערבאָט פון עקספּאָרט און אימפּאָרט.

ג ע נ ף, 3 (אטע). היינט האָבען זיך אָנגעהויבען די בעראַטונגען פון דער צווייטער אינטער-נאַציאָנאַלער קאָנפערענץ מכח אָפּשאַפען דעם פער-באָט פון עקספּאָרט-אימפּאָרט.

דעם פאָרזיץ פון די בעראַטונגען פיהרט דער געוועזענער האָלענדישער פרעמיער צאָליא, און אין זיי בעטייליגען זיך 27 מלוכות, וועלכע האָבען דעם 11. נאָוועמבער פ. י. אונטערגעשריבען א קאָנווענט (מיט אָדער אָהן פאָרבעהאַלטען) וואָס איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען דורך דער פריהער-דיגער קאָנפערענץ.

די פוילישע לופט-פליהער

לאָזען זיך אַליאַדע טאג אין וועג אַריין.

פ א ר י ז, 3 (א. וו.) די פוילישע לופט-פליהער אידזשיקאָווסקי און קובאַלא, וועלכע גרייטען זיך שוין זייט צוויי חדשים צו א פליה איבער'ן אָקעאַן האָבען אינגאַנצען פערענדיגט די הכנות צום אָפפליהען. דער אַעראָפּלאַן שטייט שוין א גרייטער אויפ'ן פליה-פּלאַץ אין לע-בורזשע. ווי נאָר די אַטמאָספערישע בעדינגונגען וועלען זיך אַרויסווייזען פאַר גינסטיג, וועלען די לופט-פליהער זיך לאָזען אין וועג אַריין.

איבערזיכט פון פראַנצויז. פלאָט

פ א ר י ז, 3. (א. וו.) דער פּרעזידענט פון פראַנקרייך האָט היינט אין דער בעגלייטונג פון פלאָט-מיניסטער פערלאָוט פאַריז, אונטערנאָמען א פאָהרט קיין האַוור, כדי צו מאַכען אַן איבערזיכט דעם פראַנצויזישען קריגס-פלאָט. אין דער איבערזיכט וועלען אַנטיילנעהמען 75 שיפען, פינאַנדערגע-שטעלט אויף א שטח פון 11 קילאָמעטער.

גענעראַל-שטרייק

אין גריכענלאַנד.

א ט ע ן. 3 (ספ. טעל.) דער שטרייק-קאָמיטעט פון די טאַבאַק-אַרבייטער אין גריכענלאַנד האָט בעשטימט צו פּראָקלאַמירען א גענעראַל-שטרייק.

טעלעפאָן-פערבינדונג

דייטשלאַנד—מעקסיקא.

ב ע ר ל י ן, 3 (ספ. טעל.) פון 1-טען ד. ח. וועט דייטשלאַנד קענען זיך טעלעפאָניש פערשטענ-דיגען מיט איינציגע שטעט אין מעקסיקא, (דרום-אַמעריקא). ווי בעוואוסט, האָט דייטשלאַנד ביז-יעצט נאָר געהאַט טעלעפאָנישע פערבינדונג מיט צפון-אַמעריקא און מיט אַרגענטינע.

דער פּרייז פון א געשפּרעך בערלין—מעקסיקא וועט אויסמאַכען 267 מאַרק פאַר 3 מינוט.

א געשפּרעך מיט מעקסיקא קען דויערען נאָר 12 מינוט און נישט לענגער.

צוליב 7 פראַנק

דאָפּעלטער מאָרד פון אַ יוגענטליכען.

פ א ר י ז, 3 (ספ. טעל.) אין באָקלע וויע ביי אַמיען איז א 17-יעהריגער בחור'ל בעגאַנגען א צוויי-פאַכען רויב-מאָרד צוליב 7 פראַנק.

דער יוגענטליכער מערדער איז אַריינגעגאַנגען אין א קאָלאָניאַל-געוועלב, וועלכעס האָט גע-הערט צו צוויי שוועסטער. ער האָט געפאָדערט עפּעס סחורה און בעת די פרויען זענען געגאַנגען איהם געבען די סחורה האָט ער מיט א האַק דערהרג'עט איינע און נאָכדעם די צווייטע שוועס-טער. אין קאַסע האָט ער געפונען 7 פראַנק. דער מערדער איז נאָכ'ן פערברעכען ענטלאָפען, מען האָט איהם אָבער געכאַפּט.

רומענישער אויסערן-מיניסטער וועגען דער מינדערהייטען-פראַגע.

בוקאַרעשט. (איטא). אַנ'אונגאַרישער זשור-נאַליסט האָט געפרעגט מיניסטער טיטולעסקו, צי מ'וועט אויף דער קאָנפערענץ פון דער קליינער אנטאַנטע אַרומשמועסען די פראַגע וועגען די אונ-גאַרישע מינדערהייטען אין די 3 אַנטיילנעמענדע לענדער. טיטולעסקו האָט געענטפערט, אַז די מינ-דערהייטען-פראַגע איז ענדגילטיג געלייזט געוואָרען דורך די שלום-אָפּמאַכען, אַזוי אַרום, אַז ס'קאָן נישט זיין קיין רייד וועגען איהר רעגולירונג. האָס איז נוגע דער אָנווענדונג פון די שלום-אָפּמאַכען, האַלט ער עס פאַר שטרענג נויטיג, ווייל ס'איז אין די מלוכה'שע אינטערעסען. ער האַלט געוועהן גליקליך, ווען אויך די מעהרהייטס-פעלקער וואָלטען געקאַנט געניסען פון די ספּעציעלע דיספּאָזיציעס פון די אָפּמאַכען.

א געשפּרעך מיט ד"ר סינגאַלאָווסקי

וועגען דער לאַגע פון רומענישען יודענטום.

בוקאַרעשט. אין טשערנאָוויץ האָט גע-ווילט צוליב'ן „יודישען פּויערים-טאָג", וועלכער איז דאָרט פאָרגעקומען, ד"ר סינגאַלאָווסקי, מיטגליד פונ'ם צענטראַל-קאָמיטעט פון „אָרט".

ד"ר סינגאַלאָווסקי האָט אין אַ געשפּרעך דער-קלערט פאָלגענדעס: מיין קומען קיין רומעניען האָט דעם צוועק צו שטודירען גענוי דעם צושטאַנד פון דער יודישער ערד-אַרבייט און איהר צוהילף קומען.

מיר ווילען אויך פעראינטערעסירען די רו-מענישע רעגירונג און זי איבערצייגען, אַז ס'איז אויך אין די אינטערעסען פון דער רומענישער מלוכה ברייט אַנצוואָנהענגען די אַגראַר - רעפאָרם צו דער יודישער בעפעלקערונג און פערגרעסערען איהר ערד-בעזיץ.

די יודישע לאַגע אין רומעניען. איך עקאָ-נאָמישען זין, האַלט איך, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער סטאַבּיליזאַציע אַלס קריטיש. די מלוכה וועט אַרויס גרויסע וואָרגען און פלעגע פאַר אַנ'אייגענעם האַנדעלס-און האַנדווערקער-קלאַס. ביי דער סאַנירונג פון דער רומענישער ווירטשאַפט, אין נעמענדיג אין אַכט, וואָס די עמיגראַציע אין אַנדערע לענדער איז כמעט אויסגעשלאָסען, וועט די סטאַ-בּיליזאַציע בעדייטען דעם רואין פון דער יודישער ווירטשאַפט. איך האָב זיך דאָ היינט וואָס אינטערע-סירט מיט דער אַרבייט פון די אַנטיסעמיטען. איך האָ במעהר אָבסערווירט די קורצזיכטיגקייט און אָפּגעלאָזטקייט פון די היגע יודישע כלל-טוער. זיי פערגעסען אין דעם, אַז דער עיקר דאַרף זיין — צופּאַסען די רומענישע יודען צו די נייע ווירטשאַפט-ליכע בעדינגונגען אין מלאכה און אין אינדוסטריע און זיי מאַכען קאָנקורענץ-פעהיג. ווייטער וואָלט מען בעדאַרפט ענערגיש פאָדערען גלייכבערעכטיגונג ביי דער אַגראַר-רעפאָרם.

„אָרט" קאָן און פעראייניגט אַלע כוחות אין יודענטום, ווייל „אָרט" ענטהאַלט אַלע עלעמענטען, וואָס קאָנען פעראינטערעסירען אַלע שיכטען: הכ-שרה, הילף, וועלטליכע קולטור און פּאָליטישע גלייכ-בערעכטיגונג, קעמפט מיט אַנטיסעמיטיזם א. א. וו. מ'מוז אַ סוף מאַכען צו איבעריגע מחלוקתן, וועלכע זענען אומפּראָדוקטיוו, ווי צום ביישפּיל די שפּראַ-כען-פראַגע. ס'איז איצט דאָ וויכטיגערע אַרבייטען.

אין ארץ-ישראל פיהרט מען נישט קיין ברייטע אַרבייט, ווייל די קאָנסטרוקטיווע אַרבייט פיהרט דאָרט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע. מיר שיקען אַהין נאָר געציג.

פעליקס וואַרבורג וועגען רעזולטאַטען פון די לאָנדאָנער בעראַטונגען.

האַמבורג. דער פּרעזידענט פון „רושאַינט" אין אַמעריקאַ ה' פעליקס וואַרבורג, וועלכער האָט זיך בעטייליגט אין די זיצונגען פון דער אַגענץ-קאָמיסיע אין לאָנדאָן, איז אָנגעקומען קיין האַמ-בורג, כדי זיך צו זעהען מיט זיין ברודער, דעם בע-קאַנטען דייטשען פינאַנסיסט ה' מאַקס וואַרבורג.

בעת זיין אויפהאַלט אין פּאַריז, האָט פעליקס וואַרבורג אויפגענומען די פּרעסע-פאָרשטעהער און זיי געגעבען ערקלערונגען וועגען די נאָר וואָס געענ-דיגטע זיצונגען פון דער „אַגענץ"-קאָמיסיע. ה' וואַר-בורג איז מיט די רעזולטאַטען פון די בעראַטונגען זעהר צופרידען. קיין פּאַריז איז וואַרבורג געקומען כדי צו מאַכען אַ בעזוך ביים באַראָן עדמונד ראָט-שילד און מיט איהם בעשפּרעכען די אויפבוי-פּלענער פון ארץ-ישראל. איך בין גליקליך געווען — האָט וואַרבורג דערקלערט — צו געפינען דעם באַראָן געזונט און תמיד לעבהאַפט פעראינטע-רעסירט מיט די פראַגען פון ארץ-ישראל-אויפבוי.

איך האָב איהם מיטגעטיילט די רעזאָלוציעס פון אונזערע לאָנדאָנער בעראַטונגען און צוזאַמען מיט זיי בעהאַנדעלט די עקאָנאָמישע פּראָבלעמען פון ארץ-ישראל-אויפבוי.

וועגען דער זיצונג פון דער אַגענץ-קאָמיסיע צוזאַמען מיט דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע האָט וואַרבורג דערקלערט, אַז עס האָט געהערשט אַ פולשטענדיגע האַרמאָניע צווישען די ציוניסטען און נישט-ציוניסטען. די נישט-ציוניסטען האָבען דעבאַ-טירט בלויז עקאָנאָמישע פראַגען, נישט אַריינרעדענ-דיג קיין שום פּאָליטישע פּראָבלעמען.

די עקספּערטען האָבען אויסגעאַרבייט אַנ'אַר-בייטס-פּלאַן, וואָס אויב ער וועט אויסגעפיהרט ווע-רען, וועט ער געבען די בעסטע רעזולטאַטען און פּרענגען צו דער שאַפונג פון אַ געזונט-פאַסיליכער רבאָוע פאַר'ן אויפבוי פון ארץ-ישראל.

וואולקאַן-אויסברוך אויף די פיליפּין-אינזלען.

נ י ו - י אָ ר ק 3. (ספּ. טעל.) דער וואולקאַן מייאָן אויפ'ן פיליפּינער אינזעל לוזאָן איז זייט 2 וואָכען טעטיג. די שטאָדט לובאַג און עטליכע אַרו-מיגע דערפער זענען גענצליך צושטערט געוואָרען.

7000 מענשען האָבען פערלוירען דעם דאַך איבער'ן קאָפּ.

פּראָפעסאָר שומוליאַנו פערלאָזט די אַנטיסעמיטישע בעוועגונג.

בוקאַרעשט. (איטא). די אַנטיסעמיטישע צייטונגען מעלדען, אַז דער יאַסער אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָר שומוליאַנו ציהט זיך צוריק פון דער אַנטיסעמיטישער בעוועגונג.

ערב-הונגער אין די יודישע קאָלאָניעס.

די יודישע קאָלאָניסטען פון סאָוועט-אוקראַינע רופען נאָך הילף.

מ א ס ק ו ע, 3 (א.וו.) די סיטואַציע אין די יודישע קאָלאָניע פון סאָוועטס-אוקראַינע האַלט זיך אין איין פערערגערען.

די זריעות זענען כמעט אינגאַנצען אומגעקו-מען צוליב דער פּלאָג פון מייז.

מחמת עס האָבען אויסגעפעהלט זריעה-וואַפּ-סען צו בעזייען די זייהונג — זענען די יודישע קאָלאָניעס בעדראָהט פון א שאַרפען הונגער.

די בעפעלקערונג אַלאַרמירט די צענטראַל-מאַכט וועגען הילף.

די מאַכט אָבער, נישט אַכטענדיג אויף די צוזאָגען פון פריהלינג אָן, בעהאַנדעלט די דאָזיגע געגענד מיט א קנאַפער פעראינטערעסירונג.

ר י ג א, 3 (אטע). דאָס פּרעזידיום פון „ווציק" האָט מיט'ן צוועק צו אונטערשטיצען די יודישע קאָלאָניזאַציע אין אוקראַינע, בעשלאָסען צו בע-פרייען די אַלע דאָרטיגע לאַנדווירטשאַפטען פון אַלע שטייערען אויף א משך פון 10 יאָהר.

דער דאָזיגער בעשלוס האָט אַרויסגערופען א נייע פּאַליע פון אַנטיסעמיטישע שטימונגען צווי-שען די יודען פיינדליכע פּויערים, די שטייערען פון וועלכע עס זענען היי-יאָהר געהעכערט געוואָ-רען אויף 60 מיליאָן רובעל.

סיבות פון דער קאַטאַסטראָפע

אין קוילען-גרובען „קאַמב".

פ א ר י ז, 3 (ספּ. טעל.) די קאַטאַסטראָפע אין דעם גרובען „קאַמב" אין פראַנקרייך וועלכע האָט געקאָסט 53 מענשליכע קרבנות, איז פאָרגע-קומען צוליב דעם, וואָס, ווי עס האָט אַרויסגע-וויזען די אויספאָרשונג, א גרויס שטיק ערד האָט זיך אָפּגעריסען אין גרויפגעפּעלען אויף דער רעהר, וועלכע האָט צוגעפיהרט פרישע לופט. אין גרובען. די רעהר האָט געפּלאַצט, די לופט האָט צובלאָזען דאָס פייער, וואָס האָט שוין פון א פּאָר טאָג אָן געגליעט אין פערשידענע עקען פון גרו-בען עס איז ענטשטאַנען א גרויסע שרפה. אין רויך זענען דערשטיקט געוואָרען 53 אַרבייטער, וועלכע האָבען זיך געפונען אין גרובען.

פ א ר י , 3 (ספּ. טעל.) „ה'מאַניטע" מעלדעט אַז אין דעם גרובען „קאַמב" אין ראָש דע-לאַ מאַליער, געפינען נאָך 20 פערשאָטענע בערג-אַרבייטער.

קראָאַטען פאָדערען

די דימיסיע פון דער סערבישער רעגירונג.

בעלגראַד, 3. (ספּ. טעל.) איינער פון די אָנפיהרער פון דער קראָאַטישער דעמאָקראַטישער פּאַרטיי פּריבישעוויטש האָט ערקלערט פאַר די פּרעסע-פאָרשטעהער, אַז סטעפּאַן ראַדיטש וועט בכלל נישט פיהרען קיין שום אונטערהאַנדלונגען מיט'ן מיניסטער-פּרעזידענט וואָקיטשעוויטש, אויב עס וועלען אין די נאָהענטסטע טעג נישט פאָרקו-מען קיין ענדערונגען אין דער אינערליכער פּאָ-ליטיק.

די קראָאַטען פערלאַנגען, קודם כל אַלס סאַ-טיספאַקציע די דימיסיע פון דער איצטיגער רעגי-רונג און די פינאַנדערלאָזונג פון פּאַרלאַמענט. ווייטער האָט פּריבישעוויטש ערקלערט, אַז אין פאַל, ווען דער פּאַרלאַמענט וועט ראַטיפיצירען די קאָנ-ווענץ מיט נעטונאָ'ן וועלען די קראָאַטען באָיקאָ-טירען די פּאַרלאַמענטס-אַרבייטען.

העלענאָוו זונטאָג, דעם 22-טען יולי העלענאָוו

זומער-פּרעסע-רעדוטע

אלימפּישע שפּילען, גרויסע פאַנטאַוועל לאָטעריע, יום-טוב פון ליד, אויטאָ-ראַקעט, אויטאָ-בלומען-קאָרסאָ, הומאָריסטישער

מעטש פון דיקע מיט מאָגערע, קינדער-פערוויילונג, בלומען-קאַמף אויף גאָנדאָלען, באַלעט-דיווערטיסמענט, 3 אָרקעסטערס

לאָדז. 4 יולי 1928

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. יולי 1928

דער מאַרשאַל און די מלוכה־פּעדאַגאָגיק.

דער פּאַרלאַמענט, דער פּאַרלאַמענטאַריזם איז אין פאַרשידענע צייטען, אויף פאַרשידענע אופנים און דורך פאַרשידענע מענשען שאַרף קריטיקירט געוואָרען. דער פאַשיזם און דער באָלשעוויזם, לענין און מוסאָליני זענען געווען גראָדליניק אין זייער קריטיק: אויב דער פּאַרלאַמענט טויג נישט, אויב ער איז אַן אָפּגעלאָזטע אינסטיטוציע, דאַן האָט מען זיך מיט איהם נישט צו שפּילען, דאַן מוז ער אַראָפּ פון דער היסטאָרישער אַרענע. דער באָלשעוויזם האָט דעם פּאַרלאַמענט צושמעטערט, דער פאַשיזם האָט איבערגעלאָזט פון דער דאָזיגער אינסטיטוציע בלויז איהר שיין, איהר נאָמען.

קיינער האָט, דאַכט זיך, אין אַזעלכע אָפענע שניידיגע ווערטער נישט כאַראַקטעריזירט דעם פּאַרלאַמענט, אַזוי ווי דאָס האָט געטון מאַרשאַל פּילסודסקי. פאַר איהם, דעם געוועזענעם רעוואָלוציאָנער און קאָנספּיראַטאָר, דאַן קאָמענדאַנט פון די ערשטע פּוילישע בעוואָפענטע כוחות און שפּעטער — העכסטען אָנפיהרער פון דער פּוילישער אַרמעי און קריגס־פיהרער, פאַר דעם מענש, וואָס זיין גאַנץ לעבען און אַזוי צוזאָגען „פּראָפעסיע" איז געווען די טאַט און צום ווייניגסטען דאָס וואָרט און קרייצונג מיט די ווערטער פון אַנדערע. — פאַר איהם איז אומפאַרשטענדליך און אומבעגרייפליך, ווי אַזוי קאָן די בעשעפטיגונג פון מענשען בעשטעהן אויסשליסליך אין רעדען, ווי אַזוי קאָן פון דעם רעדען אויסוואַקסען די מכשוה.

שוין אין די צייטען פון דער פראַנצויזישער רעוואָלוציע, וועלכע האָט ערשט געלעגט דעם פונדאַמענט פאַר דעם פּאַרלאַמענט, פאַר דער דאָזיגער העכסטער דעמאָקראַטישער אינסטיטוציע אין אייראָפּאַ (אַ חוץ ענגלאַנד) האָבען זיך געפונען סקעפּטיקער, וועלכע האָבען געצווייפעלט און אפילו חוזק געמאַכט פון אָט דעם רעדער־אָרגאַן. „די שאָק רעזו" אָפּיניאָן ושאַיאי לאַ וועריטע,—אויס'ן צוזאַמענשטויס פון מיינונגען קומט אַרויס דער אמת... מיר איז נישט אויסגעקומען צו זעהען, ווי אַזוי דער אמת וואַקסט אַרויס פון מיינונגס־צוזאַמענשטויסען. דאָס איז זעהר אַ קלוגע זאַך. וואָלטער האָט זיך געשפּאַרט מיט ד'אַלאַמבער'ן — קיין אמת איז דערפון נישט אַרויס. און אָט וועלען זיך דרייסיג מיליאָן אומוויסענדיגע טעמפּע פּויערים אַנשטויסען מיט די קעפּ און, זעהר מעגליך, אַז דער אמת וועט אַ שפּראָץ טאָן ווי אַ קוואַל.... אַזוי האָט איראָניזירט איבער'ן יסוד פון פּאַרלאַמענט אַ קלוגער ציניקער פון סוף 18:טען יאָהרהונדערט.

עס וואָלט ווייט פאַרפיהרט דער פּרוב צו בעווייזען דעם פּאַראַדאָקס וועגען אמת, וואָס עס שטראַהלט ווי אַ קוואַל פון מיינונגס־ אָדער קעפּ־צוזאַמענשטויסען. איין מאָמענט איז פיל קלאָרער און פאַרשטענדליכער: דער פּאַרלאַמענט איז דער מלוכה־אָרגאַן, וואו פאַרשטעהער פון אַלע בעפעלקערונגס־שיכטען רעדען וועגען זייערע נויטען עניינים און אינטערעסען איז דער קלאַפּאַן, וועלכער האַלט אָפּ, אַז די געזעלשאַפטליכע, סאָציאַלע, און נאַציאָנאַלע ליידענשאַפטען זאָלען זיך אויסגיסען אין אַ לעגאַלער פאָרם און זאָלען נישט אָננעהמען דעם כאַראַקטער פון כאַאָס און אַנאַרכיע.

מאַרשאַל פּילסודסקי רעדט מיט נאָל וועגען די אינטערפּעלאַציעס, וואָס ווערען אַריינגעטראָגען אין סיים. ביי די פאַר־רעגירונגען איז בכלל געוואָרען אַ טבע צו איגנאָרירען די אָנפראַגען, וועלכע ווערען דורך די דעפּוטאַטען געשטעלט דער רעגירונג. דאָס איז, מילד זיך אויסדריקענדיג, נישט צוועקמעסיג, עס זענען פאָרגעקומען וואַהלען צום סיים. די בעפעלקערונג ווייסט, אַז די וואַהלען זענען „געמאַכט" געוואָרען און פיל ערטער נישט אָהן דרוק פון דער אַדמיניסטראַציע, אַ דרוק, פון וועלכען ביי מאַנכע האָט זיך דאָס פּנים געמוזט אויסקרומען. ס'איז דאָ אַ לעגאַלער וועג אויפצוקלערען און צו בעקעמפען וואַהל־ און אַנדערע מיסברויכען — אינטערפּעלאַציע אין סיים, אויספאָרשונג דורך די פאָלקספאַרטרעטער. ס'איז דאָ אַ נישט־לעגאַלער וועג: צוברעכען די ביינער אַ סטאַראָסטע אָדער אַן אַנדער מלוכה־בעאַמטען, וועלכער איבט אויס אַ דרוק. אויב דער ערשטער וועג איז פאַרשטעלט, דאַן קאָן קומען דער צווייטער. און דאָס איז געפעהרליך. די אָבסטרוקציע פון אוקראַאינישע און ווייס־רוסישע דעפּוטאַטען אין סיים זענען אַ לעגאַליזירטער אויסדרוק פון די שטימונגען, וואָס הערשען אויף די קרעסען. זיי זענען פיל ווייניגער געפעהרליך, ווי די נישט־אויפגעריסענע באָמבע פון אַן אוקראַאינישען סטודענט אין לעמבערג. דעפּ. טאַראַשקעוויטש אויף דער באַנק פון סיים אין וואַרשאַ איז אַ פיל קלענערע סכנה, ווי אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק אין ווילנאַ, וואו שעהנע דאַמען דערלאַנגען איהם אַזאַ אומשולדיגע און פאַר יעדען ליבע זאַך, ווי פרישע בלומען.

איינער פון די פיל עפּיטעטען, וועלכע די ענטוזיאַסטיש אָנהענגער האָבען געגעבען דעם מאַרשאַל פּילסודסקי, איז דער, אַז דער מאַרשאַל איז דער גרויסער דערציהער פון פאָלק. דאָס איז אמת. יוזעף פּילסודסקי האָט דערצויגען דאָס פּוילישע פאָלק צום בעוואוסטזיין פון זיין נישט אויסגעלאָשענער און נישט אויסגעבערענטער קראַפט. ווען אַלץ אַרום איז געווען פאַרזונקען אין אַפּאַטיע, אין אומגלויבען, אין רעפּעטיזם, האָט פּילסודסקי „געטרוימט וועגען דער שפּאַנע", דעם חלום האָט ער איינגעפלאַנצט אין אַנדערע און אין נויטיגען מאָמענט האָט ער די חלום־שפּאַנע געמאַכט פאַר אַ געוועהר פון דער ווירקליכקייט. אָבער די שפּאַנע אַלס געצייג אין צייטען פון פעלקער־אויפברויזען און קריגס־מהומות, קאָן נישט דינען אַלס ווערקצייג אין פרידענס־עפּאָכע. די שפּאַנע, וועלכע מען ציהט אַרויס פון שייד און האַלטענדיג זי אין דער הויך, פיהרט מען נאָך איהר לעגיאָנען אין קאַמף, קאָן נישט דינען פאַר אַ לעהרער אין שול־קלאַס אָדער פאַר אַ לעקטאָר אין אוידיטאָריום אָנצווייזען מיט איהר אויף דער געאָגראַפישער קאַרטע אָדער אויפ'ן בלעטעל פון געעפענטען בוך.

פּילסודסקי איז דער דערציהער פון פאָלק. אָבער זיינע דערציהונגס־מעטאָדען וועלען אפשר נישט בעגעגענען קיין ענטציקונג מצד דער מאָדערנער פּעדאַגאָגיק. ערציהענדיג דאָס פאָלק און דאָס לאַנד, זאָגט פּילסודסקי: די בעסטע דיינע, וועלכע דו האָסט אויסדערוועהלט צו פיהרען מיט דיינע ענינים אין ערשטען התלהבות'דיגען בריען פון דיין בעפרייאונג, זענען געווען „סובערענע זונות", וועלכע מיר האָט זיך געוואָלט (און כ'האָב עס אויך געקענט) צוטרעטען ווי די ווערים; די, וועלכע דו האָסט אויסגעוועהלט צום צווייטען מאָל, זענען געווען פּרעזידענטען־מערדער און דורך און דורך קאָרומפּירט; דיינע לעצטע שליחי ציבור „פיהרען זיך אויף, ווי דער דאָזיגער זאַל (דער סיים) וואָלט געווען אַ שענק. ווען איינער רעדט, שפּאַצירען איבער'ן זאַל פּופּצעהן הערן, ערלעדיגענדיג עפּעס פּריוואַטע געשעפטען — פאַרציג הערען רעדען צווישען זיך הויך, וויזענדיג דעם רעדנער די פּלייצעס — הונדערטער הערען דערצעהלען זיך מעהר אָדער ווייניגער אונאַנשטענדיגע אַנעקדאָטען"... „איך האָלט זיי געשלאָגען, געקאָפּיעט מיט די פיס".

דער בירגער האָט די ווערטער, וועלכע געהען אַרויס פון מויל פון בעליבסטען און אויטאָריטעטסטען מענשען אין לאַנד. און ער טראַכט זיך: פּילסודסקי וואָלט די הערען געשלאָגען, ער טוט עס נישט, ווייל ער איז גוט ערצויגען. דאָס, וואָס איהם פּאַסט נישט צו טון דאָס מעג איך זיך ערלויבען. ירענפּאַלס, וואָסער מחויב בין איך עס צו ערפילען געזעצען, וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרען דורך זונות, כאַבאַרניקעס און שענק־געסט...

דאָס איז דער מעטאָר פון אַ דאָקטאָר, וואָס קומט צו אַ חולה, וועלכער האָט זיך געהיילט ביי אַן אַנדער דאָקטאָר, צורייסט די רעצעפּטען פון זיין קאָלעגע און שרייט: „וואָס אַזאַ שאַרלאַטאַן, אַזאַ עם הארץ וועט איהר פאָלגען? איהר וועט דאָך אַוועק אויף יענער וועלט.! דער חולה פאָלגט, אפשר דעם צווייטען דאָקטאָר. דער רעספּעקט פאַר ביידע און בכלל פאַר דער מעדיצין און איהרע ריגער וואַקסט ביי איהם זיכער נישט אויס.

ל. בראַנט.

דער אָפּקלאַנג פון פּילסודסקי'ס אינטערוויו.

וואָס עס שרייבט די פּוילישע פּרעסע.

דער רושם פון מאַרשאַל פּילסודסקי'ס ערקלערונגען איז נאַטירליך זעהר אַ גרויסער. דעם דאָזיגען רושם ענטשפּרעכט נישט אין דער פולער מאָס דער אָפּקלאַנג, וועלכען דער אינטערוויו האָט געפונען אין דער פּרעסע. קאָמענטאַרען צום אינטערוויו האָט באַלד געגעבען — די יודישע פּרעסע, דאָגעגען די פּוילישע איז נאָך דערווייל אין זייער אויסטייטשונג פון די ערקלערונגען צוריקגעהאַלטען, געוואַלדיג אַרויסגעטראָטען געגען פּילסודסקי'ן איז, ווייט אויס, נאָר דער „ראָבאָטניק" אין נעכטיגען נומער. אָבער דער נומער איז קאָנפיסקירט געוואָרען, און דעריבער איז אוממעגליך פון איהם צו ציטירען.

אין דער סאַנאַציע־פּרעסע איז מיט אַן אַרטיקעל וועגען אינטערוויו דערווייל אַרויסגעטראָטען בלויז דער קראַקאָווער „אילוסטראָוואַני קוריער", די צייטונג קאָמענטירט פּילסודסקי'ס ערקלערונגען אויף פאָלגענדען אופן:

„דער מאַרשאַל האָט פאַרלוירען דעם גלויבען אין איצטיגען סיים, אָבער ער נעהמט נישט אונטער קיין פּרוב פון אַ מלוכה־אַטענטאַט און פון אָנוואַרפען אויף אַזאַ וועג אַ נייע אָרדנונג, אַזוי לאַנג ווי ס'איז אויפ'ן גרונד פון אָביעקטיווע פאַקטען נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער דאָזיגער סיים איז נישט פעהיג אויסצובעסערען די קאָנסטיטוציע. אַזאַ בעווייז איז נישטאָ, ווייל די ענטשפּרעכענדע געזעץ־פּראָיעקטען זענען נאָך נישט אַריינגעטראָגען געוואָרען", די צייטונג פיהרט אויס: „מיר געפינען זיך אין דער הפסקה צווישען די שלאַכטען פאַר ענדערען דעם מלוכה־בוי. אויף דער צייט פון דער הפסקה שטעלט זיך מאַרשאַל פּילסודסקי אין אַן אָפּוואַרטענדיגער פּאָזיציע, מיט געוועהר ביים פוס"...

שטילשווייגנד געהט פאַרביי דער אינטערוויו דער „קוריער פּאַראַנני", אויך אין דער „עפּאָקאַ" געפינט זיך נישט קיין אָפּשאַצונג פון די געדאַנקען, וועלכע דער מאַרשאַל האָט אַרויסגעזאָגט. בלויז דער פעליעטאָניסט פון דער צייטונג פאַרנעהמט זיך מיט פילאָזאָפירען איבער דעם זאַץ פון די ערקלערונגען, אין וועלכען פּילסודסקי האָט געזאָגט: „לויט מיינע בעגריפען פון אַרבייט בינדט זיך „אַלץ" דורך אַ גלייכונגס־צייכען מיט „גאָרנישט", דער מחבר בעהויפּט, אַז אַ מיניסטער, ביי וועמען אויפ'ן שרייבטיש עס ליגען גאַנצע בערג מיט פּאַפּירען, אַרבייט זעהר נישט פּראָדוקטיוו, און איז אַ „ווייניג נוצליכע, אומבעהאָלפענע און בעדויערנסווערטער פּערזאָן".

קיין קאָמענטאַרען צום אינטערוויו ברענגט אויך נישט דער „גלאָס פּראַוודי", דער רעדאַקטאָר פון דער צייטונג, וועלכער האָט עס אייגענטליך בעקומען דעם אינטערוויו פון פּילסודסקי'ן (אויך פאַר 500 זל.) דערמאָנט זיך נאָך אַ פּרט פון זיין געשפּרעך מיט'ן מאַרשאַל.

— „די פרוי מאַרשאַל, — האָט פּילסודסקי דערצעהלט, — האָט אַליין אויסגערעכענט, אַז ווען איך וואָלט יעדען דערוואַקסענעם פּאָלאַק אויפגענומען בלויז איין מאָל אויף 5 מינוט, דאַן וואָלט איך ביי אַ 10־שעה'דיגען אַרבייטס־טאָג געמוזט לעבען.. נו, וויפיל מיינט איהר, וואָלט איך געמוזט לעבען?

— ? ? ?

— „נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי איבער 500 יאָהר...

—„אויסגעצייכענט ! — האָט דער רעדאַקטאָר אויסגעשריען מיט פרייד...

— אָבער דאָ האָט דער מאַרשאַל מיט שפּאַס זיך אָפּגעטרייסעלט:

—„דאָס וואָלט איהר שוין פון מיר נישט פערלאַנגען טרורנאַ, דאָס קאָן איך נישט!

אַ חוץ דעם בעפעלט דאָס בלאַט שטורמיש די פּ.פּ.ס. וועלכע האָבען גענומען די העזה צו רעגירען אויפ'ן אינטערוויו, דאָ שיטען זיך אמת'ע פּערעל: גענרונגע דאָראָבקעוויטשעס אויף דער פּראַזע פון מאַרשאַלעק", „יריד־קאָמעדיאַנטען", „העסליך קליינע מענשעלעך", „מענשען אָהן צוקונפט" א. א. וו.

די „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" (אמאָליגע „האַ גראָשע") בעגנוגענט זיך מיט ציטירען ש. הירשהאָרנס אַרטיקעל פון „נאַש פּשעגלאָנד". און מיט אַ בעמערקונג צו אַ ציטאַטע פון „פּאָלסקאַ זבראָינאַ". די „ג. ה." פרעגט: „פאַרוואָס רעזיגנירט מאַרשאַל פּילסודסקי, וועלכער האָט מיט געוועהר אין האַנד גענומען די מאַכט אין מאַי 1926, נישט דורכפיהרענדיג די אויסבעסערונג פון דער קאָנסטיטוציע, נישט ענדערענדיג די וואַהל־אָרדינאַציע און נישט אויסבעסערענדיג די פּאָליטישע מנהגים, וועגען וואָס עס רעדט אַזוי פיל די סאַנאַציע־פּרעסע ? צי זענען אומפּרוכטבאַרע און רעזיגנירענדע ערקלערונגען, פאַרבונדען מיט אַ שטאַרקען און אומגעוועהנליכען סטיל, אַן אמת'ער אויסגאַנג פון דער לאַגע ?"

נישט דערמאָהנענדיג קיין איין מאָל דעם נאָמען פּילסודסקי, ברענגט די „וואַרשאַוויאַנקאַ" אַן אַלגעמיינעם עלעגיש־פּאַטעטישען אַרטיקעל א. נ. „פּוילען" וועגען דער בעציהונג צווישען פאָלק און פּערזאָן: „קיינער אפילו דער, וואָס האָט זיך לויט דער איבערצייגונג פון פאָלק, אָדער לויט דער אייגענער איבערצייגונג, צומייסטענס פערדינט פאַר'ן פאָטערלאַנד. קאָן נישט שטעהן איבער'ן פאָטערלאַנד",—דאָס איז דער זין פונם אַרטיקעל, דאָס בלאַט ברענגט אַ משל פון מאַרגראַביאַ וויעלאָפּאָלסקי און אַנדערע, אָבער פאַר יעדען איז קלאָהר די „אַלעגאָריע".

—ען.

אין די אייז־מדבריות.

בעשרייבונג פון אַ יודישען יעגער, וואָס וואוינט אין די ווייטע צפון־לענדער.

אין נ.־י. מאַג. איז אָפּגעדרוקט אַן אינטערעסאַנטער אַרטיקעל פון אַ יעגער, וואָס לעבט שוין יאָהרען־לאַנג אין די שניי־ און אייז־מדבריות פון ווייטען צפון. דאָס אינטערעסאַנטסטע דערביי איז, וואָס דער מחבר איז אַ יוד, וועמען דער גורל האָט פאַרוואָרפען אין אַזאַ ווייטען און געפעהרליכען לאַנד.

בכלל גענומען איז דער ווייטער צפון, מיט זיינע 9 חדשים דורכ'ן יאָהר שניי־זאַוועכעס און שרעקליכע פרעסט, כמעט ווי אַ פאַרשלאָסענער בוך פאַר דעם דורכשניטליכען יודישען לעזער. אויב עס קומט שוין יאָ אַמאָל עפּעס צו הערען פונ'ם ווייטען נאָרד, איז עס נאָר איבער דעם אָדער יענעם רייזענדען, אָדער פליהער, וועלכער האָט געמאַכט אַ פּרוב צו דערגרייכען, אָדער איבערפליהען דעם נאָרד־פּאָל.

אַז די גרויסע פאַרפרוירענע ימים, אָזערעס און טייכען, זענען פול מיט די געשמאַקפולסטע מינים פישען, און אַ סך פון זיי זענען נאָך נישט עקספּלואַטירט און אפילו נישט אויסגעפאָרשט געוואָרען, איז אַן אַלגעמיין בעוואוסטער פאַקט. וועגען דער געוואַלדיגער רייכער פעלץ־פּראָדוקציע, איז דאָך שוין אָפּגערעדט.

קומט גאָר לעצטענס אַ געוויסער וויסענשאַפטסמאַן און מאַכט אַ בעהויפּטונג, אַז מעקמילאַנ'ס פליהען פון פּאָינט באַראָו כמעט איבער'ן נאָרד־פּאָל צו שפּיצבערגען, איז אַן איבריגער בעווייז, אַז מיר קענען האָפען, אַז אין דער נישט ווייטער צוקונפט זאָל דער הויפּט לופט־פאַרקעהר צווישען די דריי קאָנטינענטען (אַמעריקאַ, אַזיע און אייראָפּאַ), געווענדט ווערען נישט איבער דעם אַטלאַנטישען אָקעאַן, נאָר איבער דעם אַרקטישען ים, וועלכער גיט, נאָך זיין מיינונג, גוטע לאַנדונגס־באַזען און פיל קירצערע שטרעקעס.

מיר וועלען דאָ געבען אַ קורצען איבערבליק איבער דעם סכנות'דיגען לעבען פון די מענשען, ווייסע אָדער אינדיאַנער, אויף די איינזאַמע, וויסטע און קאַלטע שטרעקעס פונ'ם קאַנאַדער ווייטען צפון.

ווען איהר געהט אַרויס אויף אַ שפּאַציר אין אַ פראָסטיגען ווינטער־טאָג, איינגעהילט אין אייערע פּראַכטפולע פוטערוואַרג, און איהר פיהלט די זייערע ווייכקייט און די אַנגענעמע וואַרימקייט פון אייער ביבער־פעלץ. פערטראַכט איהר זיך דאַן, וועמען עס קומט דער דאַנק פאַר דעם פערגנעגען, וואָס איהר געניסט? העכסט־וואַהרשיינליך וועט איהר דאַנקבאַר זיין דעם ספּעציעלען פוטערוואַרג געשעפט, וועלכע האָבען אייך געהאָלפען פערליכטערען אייער טאַש אויף עטליכע הונדערט, אָדער טויזענד דאָלאַר. וועמען דען אַנדערש? איהר וועט זיך איבערהויפּט זעלטען ווען פערטראַכטען, פון וואַנען קומען אָט די אַלע פעלצען אין די פוטערוואַרג געשעפטען. דער סאָלידער ביבער, עלעגאַנטער סויבעל, פּראַכטפולע פוקסען, פון וואַנען?

פונ'ם ווייטען, וויסטען, קאַלטען, מיט שניי־בעדעקטען צפון. דורך וועמען? דורך דעם איינזאַמען, מיט געפאַהרען אַרומגערינגעלטען יעגער.

אום צו זיין אַן ערפאָלגרייכער יעגער, פאָדערט זיך אָהן אַ שיעור אויסדויער, געדולד, און נאָך אַ גרויסער טייל אונדערשראָקענקייט. צום אַלעם ערשטען בעזאָרגט ער זיך מיט אַ רעגירונגס־ערלויבעניש פאַר אַ געוויסער טעריטאָריע, (אום צו פערמיידען השגת גבול). דאַן אַראַנזשירט ער זיין טעריטאָריע, וועלכע גרייכט אַ 40—50 מייל, און אַמאָל ביז 100 מייל לאַנג. אויף יעדערע אומגעפעהר 15 מייל שטעלט ער זיך אויף אַ פּאַלאַטקע (אָפּהענגיג פון דער טעריטאָריע, וואָס ער פערנעמט), מיט אַ נעלעגער, אַנ'אייזעלע, ווי אויך גענוג האָלץ פאַר'ן גאַנצען סעזאָן. איידער דער ווינטער פאַלט צו, פערגרייט ער זיך מיט שפּייז פאַר דער גאַנצער צייט. אין דעם בעשטעהט אייגענטליך די הויפּט־שוועריגקייט, — צו האָבען די פּאַסענדע שפּייזען, אַזעלכע, וואָס זאָלען ענטהאַלטען אַלע נויטיגע נאַהר־האַפטיגקייטען, און וועלכע דער פראָסט זאָל נישט שעדיגען. ועל פּי כלל מוז דאָס זיין וואָס לייכטער, ווייל גאַנץ אָפט איז ער געצוואונגען צו שלעפּען דאָס צעהנדליגע מיילען ווייט, מיט הינט, אָדער אויף די פּלייצעס. די הויפּט־געגענשטאַנדען זענען: מעהל, צוקער, טיי, קאָנדענסירטע מילך, זאַלץ, געטריקענטע פרוכטען, בעבלעך און קאַרטאָפעל, (וועלכע מוזען געהאַלטען ווערען אין אַ פערפרוירענעם צושטאַנד, ווייל טאָמער וואַרימט עס זיך אַמאָל אָפּ, קען מען עס נישט מעהר געברויכען).

דער בייזער צפון־ווינט איז אָנגעקומען אין זיין פולער גרויזאַמער פּראַכט, מיטברענגענדיג זיינע אומפערמיידליכע בעגלייטערס: שרעקליכע שניי־זאַוועכעס, וואָס האַלטען אָן טעג נאָכאַנאַנד, און ברענענדיגע פרעסט, וואָס גרייכען נישט זעלטען 70 אונטער נול. דער „יעגער" צעשטעלט זיינע פּאַסטקעס, פאַר יעדער מין חיה אַנ'אַנדער פאָרט, גרעסערע און קלענערע, אויך פערשידענאַרטיג געשטעלט. צ. ב. ער מוז זיך אויסהיטען נישט אָנצורירען עס מיט די הוילע הענט. ווייל דער אינסטינקט און שאַרפער גערוך פון דער חיה וועט עס דערשפּירען, ער מוז עס אויך קונציג פערשטעלען, ווייל דעם ביטערען פוקס איז זעהר שווער אָפּצונאַרען, ווי הונגעריג ער זאָל נישט זיין, וועט ער מיט בלויז פאָרזיכטיגקייט אַרומדרעהען זיך ביז ער וועט עס אַ כאַפּ טון. גאַנץ אָפט געלינגט זיי זאָגאַר צו שפּרינגען איבער דער פּאַסטקע און אויפעסען דאָס לאַקפליטש.

(סוף קומט)

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

4 יולי

מיטוואָך

טז

תמוז תרפ"ח

זון-אויפגאַנג 3.23

זון-אונטערגאַנג 7.59

מיליטערישע איבונגען פאַר לעהרערס.

(ב) מאָרגען הויבען זיך אָן די 8-וואָכענדיגע מיליטער-איבונגען פאַר די לעהרערס פון „פאָוושעכנע"-שולען, געבוירענע אין די יאָהרען 1906, 1905, 1904, וועלכע זענען פעררעכענט געוואָרען אין רעזערוו אויפ'ן סמך פון אַרטיקעל 111 פון דעם אַלטען אוסטאַוו, וועגען אַלגעמיינעם מיליטער-פליכט.

גלייכצייטיג וועלען אויך גערופען ווערען אויף איבונגען די לעהרערס פון די „פאָוושעכנע"-שולען פון די יאָהר-גענג 1903, 1902, וועלכע האָבען בעדאַרפט איבען נאָך פאַראַיאָהרען און האָבען בעקומען „אָנ'אָדראָטשעניע".

די אַלע אויבענדערמאָנטע לעהרערס, וועלכע האָבען נאָך ביז איצט נישט דערהאַלטען קיין „קאַרטע פאָוואָלאַניע" דאַרפען זיך אַזעלכע פערשאַפען אין דער פ. ק. או.

שטרייק צוליב אַנ'אָפּגעזאָגטען אַרבייטער.

ביי ש. אייבישיץ אין דער פאַבריק (פאָמאָרסקאַ 25) האָט אויסגעבראָכען אַ שטרייק צוליב'ן אָבזאָגען פון דער אַרבייט אַנ'עלטערען בעוויבטען אַרבייטער.

לויט ווי עס דערקלערען די אַרבייטער פון דער פאַבריק איז דער אַרבייטער בעזייטיגט געוואָרען פון דער אַרבייט בלויז צוליב דעם, ווייל ער האָט געפאָדערט מ'זאָל איהם אויסצאָהלען די וואָכען-פענסיע פון 25 זל.

אין דער פאַבריק שטרייקען 15 אַרבייטער.

פון גאַזאָווניע.

(–) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען ענדערן דעם מאָס-סיסטעם, וועט די היגע גאַזאָווניע, איהרע קאָנסומענטען צושיקען רעכנונגען פאַר גאַז, נישט ווי ביז איצט אין „קוביק פוס" נאָר אין „קוביק-מעטער".

אַ קוביק-מעטער גאַז וועט בערעכענט ווערען: פאַר הויזליכען נוצען 36 גראָשען, פאַר אינדוסטריע – 29 גר. פאַר בעהייצונג – 22 גר.

נישט אַבהענגיג דערפון, וואָס דער מאָס סיסטעם פאַר גאַז איז אַנדערש געוואָרען, וועט די גאַזאָווניע ווייטער ערטיילען איהרע קאָנסומענטען די פאַראויסגעזעהענע ראַבאַטען.

פרעווענטיוו-אַרעסט

ווערט ליקווידירט.

(ב) נעכטען האָט דער מאַגיסטראַט אָנגענומען אַ וויכטיגען בעשלוס, וועלכער וועט האָבען אַ פרינציפיעלע בעדייטונג פאַר די שטעדט אין פוילען. דער פרעווענטיוו-אַרעסט אויף קילינסקיעגאָ-גאַס ווערט אויסגעהאַלטען דורך דער שטאָדט, וועלכע גיט דערויף אויס 150 טויזענד זל. אַ יאָהר. דער מאַגיסטראַט האָט שוין פון לאַנג געוואָלט בעפרייען די שטאָדט פון דער דאָזיגער אויסגאַבע, אָבער די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט האָט דעם ענין פערשלעפּט.

נעכטען איז וועגען דער פראַגע פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צווישען פרעזידענט זשעמיענצקי, שטאָדט-סטאַראָסטע סטשעמינסקי און שעף פון זיכערהייטס-אַמט ביעלעצקי. פרעזידענט זשעמיענצקי האָט ערקלערט, אַז די שטאָדט וויל מעהר נישט אויסהאַלטען דעם אַרעסט. דערויף האָט סטאַראָסטע סטשעמינסקי געמאָלדען, אַז דער אַרעסט ווערט אינגאַנצען ליקווידירט. ביי קלענערע פערברעכענס וועט מען אַלזאָ נישט פערהאַלטען אין אַרעסט ביז'ן פראָצעס, ביי גרעסערע וועלען די בעשולדיגטע געשיקט ווערען אין איינער פון די טורמעס.

500 בענק.

(ב) דער מאַגיסטראַט האָט בעשלאָסען אויפצושטעלען אין די לאָדזער פאַרקען 500 נייע בענק.

אויף וואָרצי רינעק ווערט געבויט אַ נייע אַלעע מיט בעלייכטונג.

האַנדעל און האַנדווערק.

ערב וואַהלען פון אַ האַנדעלס-קאַמער.

(ס.) ווי מען איז אונז מודיע, וועט זיך די טעג בעווייזען דער דעקרעט וועגען די וואַהלען צו אַ האַנדעלס-קאַמער אין לאָדזער קרייז, אַזוי, אַז מען קען זיך משער זיין, אַז די וואַהלען וועלען פאָרקומען נישט שפּעטער, ווי אין סעפטעמבער ה. י.

לויט פערשידענע קלאַנגען וועט ווערען נאָמינירט אַלס וואַהל-קאָמיסאַר דער נאַטשעלניק פון דער אינדוסטריע-אָפּטיילונג ה. אינזש. בייער.

—:O:—

ווער עס האָט רעכט צו וועהלען און געוועהלט צו ווערען אין דער האַנדווערקער-קאַמער.

(ס.) דער היגער וואָיעוואָדען-אַמט האָט, דערהאַלטען אַ מעלדונג פון האַנדעלס-מיניסטעריום, לויט וועלכער עס קומט אויס, אַז האַנדווערקער-קאַרטען, וועלכע בערעכטיגען צו וועהלען, און געוועהלט צו ווערען, אין דער האַנדווערקער-קאַמער און צו האַלטען געזעלען און לערן-יונגלעך, וועלען בעקומען נאָר די האַנדווערקער, וועלכע וועלען צושטעלען אַ בעשייניגונג, אַז זיי האָבען נאָך פאַר'ן 15-טען דעצעמבער פ. י. געפיהרט אַ ווערקשטעל און געהאַט אַ פּאַטענט.

די לויז-אַקציעס.

ליקווידירט דעם שטרייק ביי פאָזנאַנסקי'ן.

(–) נאָך איינינע קאָנפערענצען מיט די אַרבייטער-פערשטעהער איז דער שטרייק אין פאָזנאַנסקי'ס פאַבריקען, וועלכער האָט שוין געהאַט אַרומגענומען אַנ'ערך פון 3000 אַרבייטער, ענדליך ליקווידירט געוואָרען.

די פירמע האָט צוריקגעצויגען אַלע רעאָרגאַניזאַציע-פאָדערונגען, גלייכצייטיג האָט זי אויך רעזיגנירט פונ'ם פלאַן אָפּצושאַפען איין „זמיאַנע" און די אַרבייטער זענען שוין נעכטען צוגעטרעטען צו דער אַרבייט אויף די פריהערדיגע בעדינגונגען.

אַ קאָנפליקט אין שייבלערס פאַבריק.

(ב.) אין דער שפּין-אָפּטיילונג פון דער פאַבריק פון שייבלער און גראָהמאַן איז אויסגעבראָכען אַ סכסוך צוליב'ן קלענערען פערדינסט פון די שפּינערין, וועלכע פערדינען נאָך דער הוספה פיל וועניגער, וויפיל זיי האָבען פערדינט פאַר דער הוספה און דאָס צוליב-דעם, וואָס די לוין-פרייזען ווערען נישט אָפּגעהיטען.

האָטעל-בעדינער בעקומען הוספה.

(ב.) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט זענען די האָטעל-בעדינער אַרויס מיט אַ הוספה-פאָדערונג, דראָהענדיג, אַז אויב זייער פאָדערונג וועט נישט צופרידענגעשטעלט ווערען, וועלען זיי פערשטרייקען. די האָטעל-בעזיצער האָבען מסכים געווען אויף אַ הוספה פון 15 פּראָצענט און דער סכסוך איז ליקווידירט.

שטרייק פון עקספּעדיציע-אַרבייטער.

(ב) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די שטרייקענדע עקספּעדיציע-אַרבייטער אויף וועלכער עס איז אָפּגעגעבען געוואָרען אַ בעריכט פון דער שטרייק-אַקציע און עס איז בעשלאָסען געוואָרען ווייטער צו שטרייקען.

צום פאַרמאַצעווטען-שטרייק אין קראַנקען-קאַסע.

זומער-צייט טאָר מען נישט פּראָדוצירען מעדיצינען אויף הורט.

(–) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פאַרמאַצעווטען-שטרייק אין דער קראַנקען-קאַסע, וועלכער פּאַסירט הויפּטזעכליך אויף די הורט-אויסאַרבייטונג פון מעדיצינען פאַר גריפּע-קראַנקע, האָט דער פאָרזיצענדער פון היגען אַפּטייקער-בעזיצער פעראיין ערקלערט פאָלגענדעס:

— אויף זאַפּאַס קענען ווערען אויסגעפערטיגט נאָר אַזעלכע מעדיצינען, וועלכע שטעהענדיג אַ לענגערע צייט, ווערען זיי נישט קאַליע און זיי אונטערליגען נישט אַ כעמישע אויפלעזונג. וואָס איז מעהר פיל אָנבעלאַנגען אין דעם אופן, ווי אַזוי זיי ווערען קאָנסערווירט א. ד. גל. די מעדיצינען אָבער פון דער קראַנקען-קאַסע, אויף וויפיל מיר איז בעוואוסט, געבען זיך בשום-אופן נישט איין דערויף, אַז מען זאָל זיי קענען קאָנסערווירען אויף אַ לענגערער צייט, הויפּטזעכליך ביי היצען. אַ מעדיצין, וואָס ווערט געמאַכט אינדערפריה, קען זי שוין דער קראַנקער ביינאַכט נישט נעהמען, ווער שמועסט נאָך אָנגרייטען גאַנצע פּעסער מעדיצינען, וועלכע שטעהן איינינע טעג, קען מען גענוים שוין נישט נוצען.

דער נאַטשאַלניק פון געזונדהייטס-אַמט ביי דער וואָיעוואָדשאַפט ה' ד"ר סקאַלסקי האָט ערקלערט פאָלגענדעס:

— אייגענטליך — זאָגט ד"ר סקאַלסקי, — איז שווער צו זאָגען, ווער עס איז גערעכט, די פערוואַלטונג פון דער קראַנקען-קאַסע, צי די פאַרמאַצעווטען, — איינס אָבער איז קלאָר, אַז מעדיצינען, וואָס ווערען קאַליע, קענען נישט אויסגעאַרבייט ווערען אויף זאַפּאַס, וועגען דעם דאַרף קודם-כל געדענקען דער לייטער פון די אַפּטייקען אין דער קראַנקען-קאַסע, וועלכער איז פעראַנטוואָרטליך פאַר דעם אינהאַלט פון דער מעדיצין און, אַז מ'הייסט איהם אַרויסגעבען, אָדער אויסאַרבייטען קאַליעדיגע מעדיצינען — טאָר ער זיי בשום אופן נישט אַרויסגעבען, מעגען זיין אַפילו אַזעלכע פעראָרדנונגען פון דער פערוואַלטונג — ער מוז זיך אין אַזאַ פאַל ריכטען נאָך זיין געוויסען.

*

(ב) נעכטען איז לויט דער איניציאַטיוו פונ'ם דירעקטאָר פונ'ם געזונדהייטס-אַמט ביי דער היגער וואָיעוואָדשאַפט ד"ר סקאַלסקי, פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ אין דער היגער וואָיעוואָדשאַפט וועגען שטרייק פון די פאַרמאַצעווטען אין דער קראַנקען-קאַסע.

מצד דער קראַנקען-קאַסע זענען געקומען דער פאָרזיצער ה' קאַלושינסקי, דירעקטאָר ד"ר סאַמבאָרסקי און דער הויפּט-דאָקטאָר ד"ר טאָמאַשעוויטש.

אַזוי, ווי נאָך גאַנץ לאַנגע דיסקוסיעס איז סוף-כל-סוף נישט בעשלאָסען געוואָרען צי אַ הורט-אויסאַרבייטונג פון מעדיצינען, זענען איינשטימיג מיט די פאַרשריפטען, צי נישט, איז בעשלאָסען געוואָרען דעם גאַנצען ענין איבערצוטראָגען נאָך וואַרשאַ, כדי טעאָרעטיש דעם ענין צו לעזען.

צוזאַמען געלעבט, צוזאַמען געשטאָרבען

פאַרפאָלק פון 87 און 86 יאָהר שטאַרבען אין איין שעה.

ביי אונז אין שטאָט האָט זיך נעכטען געטראָפען אַ זעהר מערקווירדיגער פאַל: אין עלטער פון 86 און 87 יאָהר זענען כמעט אין איין שעה געשטאָרבען דאָס פאַרפאָלק גרשון חיים און חנה מינקין, די בעלי-הבתים פון הויז קאַמיענאַ 9.

ג. מינקין איז געקומען קיין לאָדז אין יאָהר 1891 פון מאָסקווע, פון וואַנעט מען האָט דעמאָלט אַרויסגעטריבען אַלע יודען און וואו מינקין האָט געפיהרט גרויסע געשעפטען. אויך אין לאָדז האָט מינקין געהאַט אַ גרויס שניידער-צוגאַטען-געשעפט, ער איז אָבער געווען מעהר בעקאַנט אין דער וועלט אַלס למדן און וואויל-לערנער. ער האָט געהאַט סמיכות רבנות.

דאָס פאַרפאָלק האָט די לעצטע יאָהרען געוואוינט אין אַ קליינער דירה אויף קאַמיענאַ 9, עס האָט מיט די אַלטע געוואוינט איינע פון זייערע טעכטער.

נעכטען אינדערפריה איז פלוצים געשטאָרבען דער אַלטער גרשון חיים, מען האָט דער אַלטער חנה מינקין נישט געוואָלט מיטטיילען וועגען אומגליק, ווען די דינסט האָט אַריינגעטראָגען פריהשטיק דער אַלטער, האָט זי דערהערט דאָס געוויין פון דער צווייטער שטוב, זי האָט פערשטאַנען, אַז עס איז געשעהן אַנ'אומגליק. זי האָט באַלד געזאָגט, אַז עס איז איהר נישט גוט און זי וועט נאָכגעהן איהר מאַן. אין עטליכע מינוט אַרום איז זי געשטאָרבען.

דער גלייכצייטיגער טויט פון דעם אַלטען פאַרפאָלק האָט געמאַכט אַ גרויסען רושם אין דער גאַנצער אומגעגענד.

אַ פאַרפאַל אין געריכט.

(–) אין לאָדזער קרייז-געריכט האָט זיך נעכטען געטראָפען פאָלגענדער פיינליכער פאַרפאַל:

דער 32-יעהריגער עדוואַרד פאַטישאַק פון בזשעזשין האָט זיך נעכטען געדאַרפט שטעלען פאַר'ן געריכט צו אַ פּראָצעס.

ווען מען האָט גענומען פאַטישאַק'ען אויסהערען, האָט ער פלוצים בעקומען אַנ'אַטאַק פון עפּילעפּסיע. דער קראַנקער האָט זיך אַזוי שטאַרק געשלאָגען מיט'ן קאָפּ אין פאָדלאָגע, אַז ער האָט זיך געמאַכט טיפע וואונדען.

אויף די אָנוועזענדע אין זאַל, האָט דער פאַל געמאַכט אַ שווערען איינדרוק.

די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט דעם קראַנקען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

נעכטיגע שרפות.

(2) נעכטען איז אויסגעבראָכען אַ שרפה אין הויז פון גדאַנסקאַ 148, וועלכעס געהער צו די געבר. קאָרן.

די שרפה איז אויסגעבראָכען אין איינעם פון די קאַמערן, וועלכע געפינען זיך אויפ'ן בוידעם און פון דאָרט, האָט דאָס פייער מיט אַ בליץ-שנעליגקייט זיך אָנגעהויבען צו צושפּרייטען איבער אַלע קאַמערן, וועלכע זענען געווען אָנגעפּוילט איבער די ברעגעס מיט אַלטע זאַכען און אָנגעהויבען בעדראָהען די וואוינונגען.

אַ דאַנק אָבער די ענערגישע אַקציע פון די צווייטע און פירטע פייערלעשער-אַבטיילונגען, איז געלונגען דאָס פייער, אין משך פון צוויי שעה, צו פערלעשען.

בעת דער שרפה האָט זיך די 35-יעהריגע איינוואוינערין פון יענעם הויז, פר. מאַריאַ דוואָרקאָווסקאַ אַזוי דערשראָקען, אַז זי האָט בעקומען אַ האַרץ-אַטאַק. פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט הילף.

* * *

(2) נעכטען איז אין דער רייסעריי פון דער קאָלדרע-זאַון בוימוואָל-פאַבריק אויף קאַראָלאַ 11/13 אויסגעבראָכען אַ שרפה, צו וועלכער עס איז באַלד אַלאַרמירט געוואָרען די צווייטע און פירטע פייערלעשער-אַבטיילונגען און האָבען דאָס פייער לאָקאַליזירט.

אַרעסטירט אונטערצינדער.

(–) אין גוט פון ה' גערליטש סטעמפּליעוו (אונטער סיערצק) האָט מיט אַ פּאָר טאָג צוריק פלוצים אויסגעבראָכען אַ שרפה, וועלכע איז אָבער, צום גליק, בעצייטענס בעמערקט און אָפּגעלאָשען געוואָרען, אַזוי, אַז קיין גרויסער היזק איז נישט געווען.

באַלד נאָכ'ן אָפּלעשען דאָס פייער האָט די אַרויסגערופענע פּאָליציי אַדורכגעפיהרט אַנ'אויספאָרשונג און פעסטגעשטעלט, אַז די שרפה האָט אויסגעבראָכען צוליב אַנ'אונטערצינדונג, וועלכע עס האָבען, אַלס נקמה, אויסגעפיהרט די שכנים פון ה' גערליטש — וול. מאַלעצקי און י. מאַליצקי.

מען האָט די אונטערצינדער אַרעסטירט. דערביי האָט די פּאָליציי די פערברעכער קוים אָפּגעראַטעוועט פון אַ זעלבסטגעריכט איבער זיי מצד די דאָרף-איינוואוינער.

אין די אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(2) מ. עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225); מ. באַרטאָשעווסקי (פּעטריקאָווער 95); ס. ראָזענבלום (ציגעל-גאַס 12); גאַרפּין (וואָסקאָרזשאַ 54) און י. קאָפּראָווסקי (נאַוואָמיעיסקאַ 15).

„שפּיאָנטשקע".

(2) די 35-יעהריגע עמיליאַ ביעניאַס פון דאָרף גושגאָוש, נעבען רודאַ-פּאַביאַניץ, האָט זיך מיט איינינע טעג צוריק געלעגט שלאָפען און אַזוי האַלט זי כסדר אין איין שלאָפען און עס איז איהר נישט מעגליך אויפצוועקען.

נעכטען האָט די פּאָגאָטאָוויע פון דער קראַנקען-קאַסע געבראַכט אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל אַריין, וואו זי ליגט ווייטער און שלאָפט און ווערט דערנעהרט אויף אַ קינסטליכען אופן.

Dr. med. H. NADEL

Piotrkowska 17, tel. 68-86

ספּעציאַליסט פון אינערליכע קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג.

פּערספּעקטיוון אויף אַ... אומגערעטעניש

שלעכטע אויסזיכטען אויף דער נאָהנטסטער צוקונפט.—צרות-רבים.—איראָפּאַ וועט מוזען קויפען תבואה.—די געפאַהר פון הונגער און יקרות.—רעגענס אין איין טייל אייראָפּאַ, טריקעניש אין צווייטען.—די האָפנונג אויף ראַטען-רוסלאַנד.

די הייַיאָהריגע פּערספּעקטיווען אויף אַ גע־רעטעניש, זענען גאָרנישט קיין פרעהליכע; דער נישט געהעהליכער קאַלטער פריהלינג און זומער מיט די כסדר'דיגע רעגענס, שטורעמס און ווינטען האָט נישט פאָראויס קיין גוטס.

די איינציגע טרייסט איז וואָס די ... איז אַ אַלגעמיינע — אַן'אַלאייראָפּעאישע און נישט דווקא ביי אונז אין פּוילען, און צרת-רבים איז חצי נחמה.

לייכטער אָבער דערפון ווערט נישט — נאָר פערקעהרט, שווערער: צו אַלע ווירטשאַפטליכע צרות אין אייראָפּאַ פעהלט אונז נאָך אַן'אומגע־רעטעניש.

די ידיעות, וואָס ווערען דערהאַלטען פון אַלע עקען פון אייראָפּאַ, וועגען צושטאַנד פון דער לאַנד ווירטשאַפט ביי די הייַיאָהריגע נישט נאָרמאַלע וועטער אומשטענדען, וועקען אומרוה פון זאָרגען סיי ביי די רעגירונגס-פיהרער אין אַלע לענדער פון אייראָפּאַ, סיי ביי דער ראָרפישער און שטאָ־טישער בעפעלקערונג.

די רעגירונגען זעהען פאָראויס אַן'אומגעהויער שווערע עקאָנאָמישע סיטואַציע אין מלוכה'שען מאַסשטאַב; זייערע בודושעטען וועלען מחמת דער אומגערעטעניש, וואָס קאָן אָנקומען, נישט קענען בערעקט ווערען, זיי וועלען נישט קענען אויספּוילען זייערע מלוכה'ש-ווירטשאַפטליכע אויפגאַבען; דער עקספּאָרט וועט זיך מוזען פערקלענערן ביז אַ מי־נימום; מען וועט מוזען אָנקומען צו אַן'אימפּאָרט און דאָס מאָל קאָן מעגליך זיין, אַז ס'זאָל אַפילו נישט זיין פון וואַנען צו רעכענען אויף אימפּאָרט. ווייל אַלע לענדער אין אייראָפּאַ וועלען ליידען פון דער זעלבער אומגערעטעניש און וועלען אַליין אַ־רויסקוקען אויף פרעמדער תבואה.

די פּוֹעריש בעפעלקערונג וועט נישט האָבען אין פאַל פון אַן'אומגערעטעניש נישט וואָס צו פערר־קויפען, נישט ווען צו פערקויפען, צוליב דער פעראָרימונג, וואָס קען אַריינטרעטען אַלס רעזולטאַט פון דער אומגערעטעניש ביים געבּרויכער.

דער שטאָטישער עלעמענט זעהט פאַר זיינע אויגען פאַר אַ יקרות און אַ שווער לעבען אַלס פּועל-יוצא פון דער מעגליכער אומגערעטעניש.

מיט איין וואָרט: קיין פרעהליכער דערוואַרט אונז נישט פון הייַיאָהריגען נישט געראָטענעם זו־מער; דער עולם רעכט זיך פשוט אויף אַ הונגער.

מען דאַרף פערשטעהט זיך זיין צוגרייט צו אַלץ, ס'קען אויך מעגליך זיין, אַז ס'וועט זיך נאָך פעררייכטען און מען וועט אַרויס בשן-ועין; אָבער בעסער, אַז מען ריכט זיך על כל צרה שלא תבא און מען נעהמט אָן מיטלען פאָראויס.

פערשטעהט זיך, אַז דאָ קענען נישט העלפען קיין אינדיווידועלע מיטלען, די מיטלען דאַרפען זיין אין אַלוועלטליכען פערנעהם, אַלע רעגירונגען פון דער וועלט דאַרפען זיין גרייט מקבל צו זיין דאָס אומגליק און צו העלפען דער בעפעלקערונג נישט נאָר פון די איינענע לענדער נאָר אויך פון אַנדערע לענדער.

און פערשטעהט זיך, אַז אויך די רעגירונגען פון די נישט אייראָפּעאישע לענדער וועלען דאַרפען זיין גרייט צו געבען אין דעם פאַל הילף פאַר דער אַזוי אויך פעראָרימטער אייראָפּאַ; דערהויפּט קען דאָ, פערשטעהט זיך, העלפען מיט ראַט און טאַט דאָס רייכע אַמעריקאַ, וועלכע וואָלט געקאָנט בעד־זאָרגען מיט זריעה, תבואה, מאַשינען און געלד־מיטלען די לענדער, וועלכע זענען בעראָהט פון דער הייַיאָהריגער אומגערעטעניש.

די לענדער, וועלכע זענען מעהר אויסגע־שטעלט אויף אַן'אומגערעטעניש זענען די, וועלכע ליגען אין צענטראַל-אייראָפּאַ. ד. ה. אַלזאָ, פּוילען, לעטלאַנד, ליטע, דייטשלאַנד א. אַ. וו. דאַגעגען די לענדער אין מזרח-אייראָפּאַ געפינען זיך אין אַ בעס־סערער לאַגע, דערהויפּט סאָוויעט-רוסלאַנד, אויף וועלכער מען האָפט אַפילו ווי אויף אַ גואל-המשיח בעת דער אומגערעטעניש; מען רעכענט אויס, אַז סאָוויעט-רוסלאַנד וועט, נישט געקוקט אויף דער טריקעניש אין איהרע דרום-געביטען (אוקראַינאַ, קרים, קאַווקאַז) דאָך קענען עקספּאָרטירען פיל תבואה קיין מערב-אייראָפּאַ.

דאַגעגען אין די דרום-געביטען פון אייראָפּאַ הערשט לויט די ידיעות, וואָס קומען אָן, אַ טריי־קעניש, הגם די טעמפּעראַטור איז דאָך הייַיאָהר נידריגער פון אַלע יאָהר.

אַ טריקעניש איז אויך אין איינינע לענדער פון אַזיען, דעריגען אויך אין פּאַלעסטינא.

פון לעטלאַנד זענען די ידיעות שוין אַ אַלאַר־מירענדע. די טייכען זענען דאָרטען אַרויס פון די ברעגעס און פערטרונקען פיל שטעט (מיטוי, טריצ־בורג און אַנדערע). די פעלדער און לאַנקעס זע:נען פערגאָסען. די קאַרטאָפעל פוילען. די רעגי־רו.גען נעהמט שוין דאָרט אָן אויסערגעוועהנליכע מיטלען.

אויך אין ליטע איז אַ פערפלייצונג. די תבואה אויף די פעלדער וואַקסט נישט.

פון פערפלייצונגען ליידט אויך דייטשלאַנד. וואָס שייך פּוילען זענען מיר דאָך געוועהנט צרות אויפ'ן אָרט פון כסדר'דיגע קעלטען, רעגענס, און שטורעמס אין לאַנד.

מיר שטעהען, אַלזאָ, פאַר נישט פרעהליכע פּערספּעקטיווען בנוגע דער הייַיאָהריגער גערעטעניש—אָדער בעסער געזאָגט אומגערעטעניש.

אויפרעגונג צוליב חלול המת.

(ז) די איינוואוינער פון באַלוטער מאַרק און אומגעגענד זענען נעכטען שרעקליך אויפגעבראַכט געוואָרען נעגען די ווירטס-לייט פון הויז דוואָרסקאַ 47, וועלכע האָבען מיט זייער האַנדלונג גורם גע־ווען צו אַ חלול-המת.

אינ'ם הערמאַהנטען הויז האָט יאָהרען-לאַנג געוואוינט די 93-יעהריגע וקנה לאה צוקער, וועלכע איז אין באַלוט בעקאַנט געווען אונטערן נאָמען „די צוקערטע".

פרוי צוקער האָט זיך די גאַנצע צייט געפיהלט גאַנץ גוט און זיך אויפגעהאַלטען דערפון, וואָס אַ זוהן פון אַמעריקאַ האָט איהר געשיקט געלד. נעכטען אינדערפריה איז פרוי צוקער, אַ מיד־דע און זאַטע פון יאָהרען — געשטאָרבען און וועד־לענדיג לויט'ן יודישען דין — ראַוונען נאָכ'ן מת'ס נשמה גאַנצע 7 טעג, האָבען די שכנים, בעת דער לויה אַריינגעוועצט אין דער געשטאָרבענערס שטוב צוויי מיידלעך, זיי זאָלען דערווייל היטען דאָס בוי־סעל איבערגעבליבענע זאַכען, ביז עס וועט זיך דער־ווייל עפּעס מעלדען אַ קרוב אָדער אַ גואל.

געמאָלדען האָבען זיך אָבער נאָר די ווירטס־לייט מיט פּאָליציי, וועלכע האָט די מיידלעך, מיט די זאַכען אַרויסגעשמעלט אויפ'ן הויף און די שטוב פערזיגעלט. אַזוי אַז ווען די שכנים זענען צוריק־געקומען פון דער לויה און געוואָלט אַריינגעהן אָנ־צינדען אַ נשמה-ליכטעל און דאַווענען מיט מנין, האָבען זיי עס שוין נישט געקענט.

יעהרליכע פערזאַמלונג פון דער גאַרן-סעקציע

ביים סוחרים-פעראיין, פּיעטריקאָווער 73.

מאָנטאָג אָוונד איז פאָרגעקומען די יעהרליכע פערזאַמלונג פון דער גאַרן-סעקציע ביים סוחרים-פעראיין, פּיעטריקאָווער 73.

אין דער פערוואַלטונג זענען אויסגעוועהלט געוואָרען: ה' אַברהם קאָן (פּרעזעס), ה' הילאַרי מאַלאַכאָווסקי (וויצע-פּרעזעס), ה' לעאָן מאַקרסקי (סעקרעטאַר), ה' דוד פּאַלעץ און ה. גאָטהייל.

צווישען אַנדערען, איז אויך אָנגענומען גע־וואָרען אַ פאָרשלאַג, אַז ווען אַ קונדע וועט שיקאַ־נירען איינעם פון די סעקציע-מיטגלידער, זאָל דער בעטרעפענדער דאָס מיטטיילען דעם סעקרעטאַריאַט פון דער סעקציע, וועלכער וועט דאָס איבערגעבען אַלע סעקציע-מיטגלידער, און זיי וועלען ציהען די געהעריגע קאָנסעקווענצען.

דאָס זאָל זיין געוויסערמאַסען אַ מיטעל גע־גען די שיקאַנען פון וועלכע די גאַרן-הענדלער האָבען לעצטענס זעהר אָפט צו ליידען פון זייערע קונ־ען.

פּערזענליכעס.

ה' איזידאָר נאָרעל, ! אַ לאָדזער, האָט געענ־דיגט דעם וואַרשאָווער אוניווערזיטעט מיט'ן טיטול דאָקטאָר מעדיצין.

מאַטוריסטען

פון דער יודישער גימנאַזיע.

די ערשטע יודישע מענער-גימנאַזיע פון פער־איין פאַר יודישע מיטעל-שולען אין לאָדז, (מאָגי־סטראַצקאַ 21) האָבען הייַיאָהר געענדיגט און בע־קומען מאַטורא-צייגנישען פאָלגענדע שילער:

יחזקאל אָפּענהיים, ירחמיאל אַראָנאָוויטש, נפתלי בן-ציון בית-לחם, שמעיה גורוויטש, מיכאל ישראל וואָלקאָוויטש, נחמן וויינהאָרן, מרדכי זבאָ־ראָווסקי, יחיאל יוסף טענצער, יעקב מאיר טשאָפּ־ניק, ישראל משה טשערכאָווסקי, יצחק יוסקאָוויטש, ראובן ישראל יוסקאָוויטש, חיים יאַקובאָוויטש, יוסף שמאי מאָקרסקי, יוסף יצחק סאַנדזער, אריה מרו־מעס, אלי' בער פרזינאַדאַ, וואָלף קאַרמיאַל, לייב ראָסין, הערש לייב רונדשטיין, אלעזר רעזניק, שמואל רעזניק.

פון אבּ'ס גימנאַזיע.

די פרויען גימנאַזיע פון ה' אַב האָבען היי־יאָהר געענדיגט און בעקומען מאַטורעס פאָלגענדע שילערינס:

י. בערלינסקאַ, ד. באַרנשטיין, ע. צעיטין, ר. כאַרנאַק, צ. ציגרין, א. כאַמסקאַ, ט. פרידבערג, ד. קאַנעל, ר. קאַפּאַ, מ. לעבער, ב. לעהמאַן, ס. לערמאַן, מ. מאַרקאָווסקאַ, נ. מאַרקוס, ב. מענ־דעלעוויטש, ע. מאָקרסקאַ, ל. רייכמאַן, ס. ראַפּע־פּאָרט, מ. אונגער, פ. וואַרשאַוויאַק, ה. וואַסעוויטש וועבל וואַנסעוויטש, צ. ווילאַסקאַ, פ. ווינגער.

הייַנטיגער קאָנצערט פון יאָסעלע ראָזענבלאַט.

נעכטען אָוונט איז פון וואַרשאַ געקומען קיין לאָדז דער לאַנג-ערוואַרטעטער גאַסט יאָסעלע ראָזענבלאַט. ביים באַהן האָבען דעם חשוב'ן זינ־גער ערוואַרטעט פיל פון זיינע פערעהרער און פריינד.

יאָסעלע ראָזענבלאַט איז געקומען אין דער בעגלייטונג פון זיין 24-יעהריגען זוהן לעאָ, וועל־כער איז אַ בעקאַנטער אַדוואָקאַט אין ניו-יאָרק און דעם בעקאַנטען אַמעריקאַנער פּיאַניסט אברהם עלשטיין.

אויף דעם הייַנטיגען קאָנצערט אין „פילהאַר־מאָניע, אויף וועלכען אַלע בילעטען זענען אויספער־קויפט, וועט יאָסעלע ראָזענבלאַט זינגען די שענ־סטע לידער פון זיין רייכען רעפּערטואַר. צווישען אַנדערע וועט ער אויספיהרען: „דאָס פאַסטוכעל", „אמר רבי אליעזר", „דאָס אַלטינקע פידעלע", „יאָהרצייט", אחינו כל בית-ישראל א. אַ.

ראָזענבלאַטס מאָנטאָג'דיגער, אויפטריט אין דער וואַרשעווער „פילהאַרמאָניע", האָט צוגעצויגען אַנ'עולם פון העכער 2 טויזענד מאַן און איז אַדורך מיט אַ שטורמישען ערפאָלג. כדי צו געבען די מעגליכקייט די טויזענדער לאָדזער יודען, וואָס האָבען אויף דעם הייַנטיגען קאָנצערט נישט בע־קימען קיין בילעטען, צו הערען דעם גרעסטען חזן פון אונזער צייט, איז דער דירעקציע געלונגען צו אַנגאַזשירען יאָסעלע ראָזענבלאַט'ן אויף נאָך איינאינאיינציגען קאָנצערט, וועלכער קומט פאָר מאָנטאָג, דער 9 יולי אין „פילהאַרמאָניע". דאָס וועט זיין דער געזעגנונגס-קאָנצערט פון יאָסעלע ראָזענבלאַט'ן פאַר זיין אָפּפאָהרען קיין ריגע.

אָפּערע לאַגעווניק.

(ט.) לעצטענס האָט זיך דער היגער מאַגי־סטראַט צופעליג אָנגעשטויסען אָן אַ נייער אָפּערע אין דעם ענין לאַגעווניק. ווי עס ווייזט זיך אַרויס, איז דער פּאַקטישער שטח, וואָס לאָדז בעזיצט אין לאַגעווניק, קלענער אויף גאַנצע 34 מאָרגעס, לויט ווי עס איז פערהאַנען אין קויף-אַקט.

פּאַרפּאַלע.

(2) וואָראָפּגעפּאַלען פון „רושטשאָוואַניעס". אויף פּאָלודניאָווע 30 איז פון דער „רושטשאָוואַניע" פון 1-טען שטאָק אַראָפּגעפאַלען דער 27-יעהריגער מויערער אַנטאָני וואַבלאַצקי. אַזאַ עהנליכער פאַל האָט אויך געטראָפען אויף רוז וואַכאָדניאַ און צע־געלניאַנאַ מיט'ן מויערער לעאָן אַדאַמסקי.

ביידע געפאַלענע האָט פּאָגאָטאָוויע ערטיילט הילף.

זיך אויפגעהאָנגען אויף אַ באַרנע-בוים.

די איינוואוינער פון דאָרף וויטיב האָבען בעמערקט, אַז אויף אַ באַרנע-בוים, הענגט עפּעס. ענען זיי נעהנטער צוגעגאַנגען און דערזעהען, אַז עס הענגט אויף דעם בוים אויף זיינע איינענע שעלקעס דער 17-יעהריגער וולאַדיסלאַוו סטעל־מאַשעק.

קיין הילף אַקציע האָט שוין נישט געהאָלפען, סטעלמאַשעק איז געווען טויט.

די סיבה פונ'ם זעלבסטמאָרד זאָל זיין אַ ליעבע ענטוישונג.

אַנ'אומגליק מיט אַ פּאָליציאַנט.

(2) נעכטען, מיטאָג-צייט, בעת דער 32-יעה־ריגער פּאָליציאַנט לודוויק טזשיזשיק איז געשטאַ־נען אויף זיין פּאָסטען אויפ'ן באַהנהויף לאָדז־פאַבריטשנע, איז איהם פּלוצלינג שלעכט געוואָרען און אומגעפאַלען. פּאַלענדיג האָט ער אָנגעהאַקט מיט'ן קאָפּ אָן די שטיינערנע טרעפּען וואָס פיה־רען צום וואָקזאַל פון וואָס ער האָט מאָמענטאַל בעקומען אַ מח-ערשיטערונג.

די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

יודען, האָט רחמנות!

אַ מאַמע פון עטליכע קינדער, וועלכע געהען אויס פון הונגער, בעט גוטע מענשען הילף אָדער אַרבייט. זי איז אַ גוטע נייטערין און טרייבערין. איהר אַדרעס: אַלעקסאַנדריסקאַ 23, עהרזאָן.

דער נייער פאָהר-פּלאַן

גילטיג פונ'ם 15-טען מאַי 1928.

קאַלישער באַהן-הויף

קומט אָן:

1,46 — פון וואַרשאַ פערזאָנען-צוג
2,47 — פון פּויזען
6,29 — פון פּויזען שנעל-צוג
6,43 — פון קראָקאָ און קאַטאָוויץ פערזאָנען-צוג
6,59 — פון פּויזען "
7,46 — פון לוויטש "
8.51 — פון פּויזען דורך קוטנאָ
9,00 — פון אָסטראָווע "
10,02 — פון וואַרשאָ דורך קוטנאָ
11,01 — פון לעמבערג דורך קוטנאָ
18,18 — פון פּויזען לוקסוס-צוג מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג
18,50 — פון פּויזען פערזאָנען-צוג
13,10 — פון פּויזען דורך קוטנאָ
20,45 — פון פּלאָצק דורך קוטנאָ
18,15 — פון קאַליושעק
81,50 — פון פּויזען פערזאָנען-צוג
18,55 — פון לוויטש פערזאָנען-צוג
20,45 — פון פּלאָצק דורך קוטנאָ
21,45 — פון וואַרשאָ "
22,05 — פון לאַסק " (אויב ס'איז נויטיג)
23,12 — פון וואַרשאָ שנעל-צוג
23,25 — פון אָסטראָוו פערזאָנען-צוג
23,35 — פון קוטנאָ

פאָהרט אָפּ:

0,08 — קיין פּויזען דורך קוטנאָ
2,01 — קיין פּויזען פערזאָנען-צוג
3,03 — קיין וואַרשאָ "
6,38 — קיין וואַרשאָ שנעל-צוג
7,16 — קיין וואַרשאָ פערזאָנען-צוג
8,00 — קיין אָסטראָוו "
8,30 — קיין קאַלושקי "
9,08 — קיין פּויזען דורך קוטנאָ
12,31 — קיין פּויזען לוקסוס-צוג (מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג)
12,59 — קיין פּויזען פערזאָנען-צוג
13,15 — קיין וואַרשאָ (דירעקט)
13,35 — קיין וואַרשאָ פערזאָנען-צוג
14,15 — קיין קוטנא "
15,30 — קיין אָסטראָווע פערזאָנען-צוג
15,35 — קיין לעמבערג "
15,40 — קיין לוויטש פערזאָנען-צוג
18,26 — קיין וואַרשאָ לוקסוס-צוג (מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג)
19,02 — קיין פּלאָצק דורך קוטנאָ
19,11 — קיין אָסטראָווע פערזאָנען-צוג
19,20 — קיין לוויטש "
20,00 — קיין לאַסק (אויב ס'איז נויטיג)
21,00 — קיין קראקא און קאַטאָוויץ
21,50 — קיין פּויזען פערזאָנען-צוג
23,20 — קיין פּויזען, שנעל-צוג

לאָדז — פאַבריטשנאַ

קומט אָן:

1,48 — פון קאָלושקי פערזאָנען-צוג
5,00 — " " "
6,50 — " " "
7,24 — " " "
7,40 — " " "
8,40 — " " "
9,50 — פון טשענסטאָכאָוו פערזאָנען-צוג
11,10 — פון קאָליושעק "
12,45 — " "
13,30 — פון סקאַרושיסקאָ פערזאָנען-צוג
14,40 — פון קאָליושעק "
15,40 — " "
16,35 — פון וואַרשאָ פערזאָנען-צוג
18,48 — פון קאָליושעק "
19,55 — פון טאַרנאָבושען פערזאָנען-צוג
20,00 — פון וואַרשאָ שנעל-צוג
20,28 — פון קאָלושעק
21,25 — פון קאָלושעק (זונטאָג און חגאות)
21,58 — פון קאָלושעק (ווען ס'איז נויטיג)

פאָהרט אָפּ:

1,25 — קיין קאָלושעק
4,50 — " קאָלושקי
6,40 — " "
7,20 — קיין וואַרשאָ שנעל-צוג
8,30 — קיין קאָלושעק
9,35 — קיין טאַרנאָבושעג
10,35 — קיין קאָלושעק
11,50 — " "
14,15 — " "
14,35 — " "
15,15 — " "
16,20 — קיין טשענסטאָכאָוו
17,20 — קיין קאָלושקי
18,25 — קיין קאָלושקי
18,45 — קיין סקאַרושיסקאָ
19,20 — קיין וואַרשאָ פערזאָנען-צוג
19,35 — קיין קאָלושעק
20,13 — " "
21,45 — " "
23,45 — " "

אין געפאַנגענשאַפט ביי קאַזאַקען.

שפּאַנענדע פּאַסירונג פון פּוילישען אויפשטאַנד, וואָס דער יודישער פּאָווסטאַניעץ מאשעק גרינזייט האָט דערצעהלט פאַר'ן טויט.

דער לעמבערגער יודישער פּערשטאַרבענער „פּאָווסטאַניעץ", מאָשעק גרינזייט האָט אין די לעצטע יאָהרען ביי זיינע קרובים און פריינד דערצעהלט א רייהע הָכסט אינטערעסאַנטע מעשיות פון דעם אויפשטאַנד פון יאָהר 1863 און סענסאַציאָנעלע פאַקטען און עפּיזאָדען פון זיין לעבען און קאַמף אין דאָזיגען יאָהר.

איצט ווערען די דאָזיגע מעשיות נאָכדערצעהלט.

ער האָט דערצעהלט:

„געווען איז עס אין א שעהנער זומער-נאַכט אין יאָהר 1863. די לבנה און די שטערען האָבען זילבערנדיג געפינקעלט און א קיהלער ווינטעל האָט געוועהט.

נאָך א טאָג א שווערער אַרביים, האָב איך זיך בעשלאָסען צו לעגען שלאָפען פאַר'ן טיר אין גאָרטען אויפ'ן גראָז. איך האָב זיך אַרויסגענומען דאָס בעט-צייג און געוואָלט אנידערלעגען שלאָפען.

פּלוצלינג האָב איך דערהערט א רעש פון א אַנפאַהרענדיגען קאָטש. איך האָב זיך אַרומגעקוקט און דערזעהען, אַז דער קאָלעס פון פּאָדקאָמינער פּאַלאַץ, געשפּאַנט מיט פיר ווייסע פערד גאַ-שפּין פאָהרט אין דער ריכטונג פון אונזער הייזעל.

איך האָב פערשטאַנען, אַז דאָ פאָהרט עמיץ צו מיר פון הויף, ווייל עפּיס איז געשעהען און מען דאַרף מיין הילף. איך האָב זיך קלאָהר אָפּגעגעבען חשבון, אַז די היינטיגע נאַכט וועל איך שוין נישט שלאָפען אין דער היים, אָדער איך וועל בכלל נישט שלאָפען און מוזען אויספיהרען א שליחות, וואָס וועט זיין פערבונדען מיט מסירת נפש.

איידער איך האָב זיך נאָך געהאַט צייט געגנוי דורכצוקלעהרען צו וואָס עס קומט צו מיר עמיץ פון פּאַלאַץ, איז פאַר מיין הייזעל פערפאָהרען דעם גראַפס קאָטש, פון וועלכען דער אַלטער גראַף איז אַרויס און איז גלייך צו מיר צוגעגאַנגען. ער האָט מיר א וויגק געטון. מיר זענען אַוועק אין א זייט און ער האָט מיט מיר פערפיהרט א שמועס, אַזוי, אַז זיין קריסטליכער קנעכט, דער פוהרמאַן זאָל נישט הערען, ווייל דער גראַף האָט צו איהם נישט געהאַט קיין צוטרוי.

— „הער מאָשעק — האָט דער גראַף מיר געזאָגט — א ספּעציעלער מענש פון אונזער לאַגער, וואָס געפינט זיך אויף דער פּויליש-רוסישער גרעניץ ביי בראָדי, איז געקומען צו מיר. מיט שווערער מיה האָט ער זיך אַריבערגעגנבעט איבער דער גרעניץ. ער האָט מיר ערקלערט, אַז אויב איך וועל תיכף נישט שיקען אַביסעל געלד אויף צו קויפען עסען פאַר דער אויסגעהונגערטע גרופּע „פּאָווסטאַנצעס", דאַן דראָהט, אַז זי וועט זיך מוזען אונטערגעבען. איך האָב דאָ מיטגעבראַכט א זעקעל מיט 500 דוקאַטען. דו, מאָשעק, מוזט זיי נאָך היינטיגע נאַכט אַריבערפיהרען איבער דער גרעניץ".

— גוט. — האָב איך געענטפערט. — מעהר האָב איך קיין וואָרט נישט אַרויסגערעדט. מיר זענען צוגעגאַנגען צו דער קאָלעס. דער גראַף האָט מיר געגעבען דאָס זעקעל געלד, וואָס ער האָט אַרויסגענומען פון קאַסט און ער איז אויעקגעגאַנגען.

איך האָב ביי זיך געהאַט א פשעפּוסטקע, לויט וועלכער איך האָב געהאַט דאָס רעכט אַריבערצוגעהן איבער דער גרעניץ און אויף דער רוסישער טעריטאָריע זיך צו בעוועגען אויף 4 קילאָמעטער אין דער לענג און אין דער ברייט פון דער גרעניץ.

איך האָב גענומען מייגע קאַנען און לייטער די קאַנען האָב איך אָנגעפילט מיט קאַלך. דאָס געלד האָב איך צעטיילט אין צוויי זעקלען. יעדעס זעקעל האָב איך בעגראָבען אין קאַלך און זיך געלאָזט געהן.

די גרעניץ בין איך אַריבער בשלום. איצט האָט אָנגעהויבען מיר צו טרוקענען דעם מח מיט קלעהרען, ווי אַזוי מען גנב'עט זיך אַריין אין לאַגער פון די „פּאָווסטאַנצעס", וואָס האָט זיך געפינען טיפער אויף דער רוסישער טעריטאָריע, אויף א פּלאַץ, וואָס מיין פשעפּוסטקע האָט מיר נישט דערלויבט אַהין צוקומען. אָבער איך האָב זיך פערלאָזט אויף א נס, וואָס דער השם יתברך וועט מיט מיר טין, ווייל איך בין געווען איבערצייגט, אַז גאָט ברוך הוא וועט מיך נישט לאָזען אָהן הילף.

ווען איך האָב זיך געלאָזט ווייטער געהן האָט מיך בעגעגענט א קלענערע פּאַטראָל פון קאַזאַקען.

— „יעוורעי — האָט איינער אויסגערופען און זיין אייזערנע פיקע אויסגעשטרעקט אַקעגען מיין ברוסט — וואוהין געהסטו?

— אָט אַזוי — פּאַני וואַיאַק — געה איך זיך שפּאַצירען. די נאַכט איז א שעהנע. די לופט א וואַרעמע. פּלאָנטער איך זיך. איך געה אָהן א ציל. דערווייל נאָגט מיך ס'הארץ. איך וואָלט געוואָלט אַביסעל משקה און א פערבייס. זוך איך א „יעוורעי", וואָס זאָל מיך מחיה זיין".

— נישט דאָ וועסטו געפונען „יעווּרעיס". דאָ איז דער קאַמף-פּלאַץ. געה צוריק אויב דו ווילסט נישט איבערלאָזען דעם „טשאָרט" דיין נשמה...

געזעהען, אַז איך האָב מיט די קאַזאַקען נישט וואָס צו רעדען, האָב איך זיך געלאָזען צוריק געהען. דער פּאַטראָל איז אַוועקגעריטען און האָב זיך אומגעקעהרט און געלאָזען ווייטער געהן פאָראויס אין דער ריכטונג פון דעם לאַגער פון די פּוילישע „פּאָווסטאַנצעס".

פּלוצלינג! טראַך!.. נעבען מיר האָט אויפגעריסען א באָמבען-קויל. איך האָב זיך אַרומגעקוקט און דערזעהן, אַז דאָס מיינט מיך. אייגער פון די קאַזאַקען, וואָס איז געווען בעהאַלטען הינטער א בוים האָט דערזעהן, אַז איך זוך דאָ עפּיס, האָט ער געוואָרפען א באָמבע, כדי מיך צו דערהר'ענען אָבער דער אויבערשטער האָט מיך אָבגעהיטען און איך בין ניצול געוואָרען פון טויט.

איך האָב זיך א דערשראָקענער געלאָזט אַנטלויפען. אָבער פּלוצלינג האָב איך דערזעהען קאַזאַקען רייטען צו אויף פערד. עס האָט נישט לאַנג געדויערט און מען האָט מיך געפאַקט און גענומען געפאַנגען.

שונאי ציון איז פינסטער געוואָרען פאַר די אויגען. איצט האָב איך גערעכענט, אַז איך בין פערלוירען. אָבער איך האָב אפילו אויף א ווײלע נישט אויפגעהערט צו טראַכטען, ווי אַזוי זיך אַרויסצוגובענען פון געפאַנגענעם לאַגער און צו טראָגען הילף פאַר די „פּאָווסטאַנצעס".

גענומען געפאַנגען, האָבען מיך די קאַזאַקען פערשפּאַרט אין דער קאַמער פון דעם שטיבעל פון דער גרעניץ-וואַך. וויכטיג איז אָבער פאַר מיר געווען דאָס, וואָס די קאַזאַקען האָבען ביי מיר נישט אָוועקגענומען מיינע אַרביים-מכשירים, די לייטער און די קאַלך-קאַנען, אין וועלכע איך האָב געהאַט בעהאַלטען די צוויי זעקליך מיט די 500 רענדליך, וואָס דער גראַף האָט מיר געגעבען אַריבערצוטראָגען אין לאַגער פון די פּוילישע פּאָווסטאַנצעס.

איך האָב מיר גענומען עגבערען דעם מח, ווי אַזוי זיך אַרויסצובעקומען פון דעם געפענגניש, כדי צו קאָנען טראָגען הילף פאַר די „פּאָווסטאַנצעס".

נאָך א קורצען ישוב הדעת בין איך פאָרט געקומען צו דעם איבערצייגונג, וואָס האָט זיך דאַן אַרויסגעוויזען אַלס איינציג-ריכטיגער, איבערצוקויפען די גרעניץ-וואַך און די קאַזאַקען, וועלכע האָבען מיך געהיטען.

אָבער ווי אַזוי טוט מען דאָס?

דערווייל האָט אָנגעהויבען צו ווערען שפּעט. אין דרויסען האָט שוין אָנגעהויבען טאָג ווערען.

גרויסע טראָפּענס פון שווייס-אַנגסטען האָבען בעדעקט מיין שטערען און איינציגווייז גענומען זיך אַראָבקייקלען איבער מייגע באַקען, זיי זענען אָבער באַלד פערשלונגען געוואָרען אין מיין קליין ברונעט בערדעל.

וואָס זשע טוט מען פאָרט? — האָב איך גענומען טראַכטען. אָט דער געדאַנק האָט מיך נישט געלאָזט רוהען אפילו אויף א רגע.

פּלוצלינג האָב איך געהערט שווערע טריט, וואָס האָבען זיך אַלעמאָל אַלץ מעהר דערנעהנטערט צו מיין טיר. איך האָב פערשטאַנען, אַז דאָס געהט עמיצער צו מיר.

באַלד איז אַריינגעקומען א קאַזאַק:

— יעוורעי — האָט ער מיט א באַסאָווע שטים זיך צו מיר געווענדעט און זיינע צוויי קליינע שוואַרצע אויגען האָבען רוצח'יש געפינטעלט—קום מיט מיר. נישט ווייט פון דאַנען געפונט זיך דאָס קריגס-געריכט. דאָרט וועט מען דיך משפּט'ן.

און איידער איך האָב נאָך געהאַט צייט א וואָרט אַרויסצורעדען האָט ער מיר דערלאַנגט די קאַנען, מיך אָנגענומען פאַר'ן קראַגען און א שלעפּ געטון אַרויס.

אַזוי ווי מיר האָבען געהאַט הי טער זיך דאָס שטיבעל פון דער גרעניק-וואַך פלעגט איך ביים קאַזאַק, וואָס איז געריטען אויפ'ן פערד, פיהרענדיג מיך אויף א שטריק.

— פאַרוואָס וועט מען מיך משפּט'ען?

— ווייל דו האָסט נישט געוואָלט טרינקען קיין בראָנפען — ענטפערט ער מיר און לאַכט זיך ווילד פונאַנדער.

מאַך איך זיך איך כלא יודע:

— אַז מען וויל נישט טרינקע קיין בראָנפען שטעלט מען ביי אייך פאַר'ן געריכט. א וואוילע מלוכה ביי אייך. און אויב איך וועל איצט טרינקען בראָנפען, וועט מען מיך בעפרייען? אפשר וואָלטען מיר דאָ אַריין אין א שכנות'דיגער קרעטשמע און צוזאַמען געמאַכט א קנאַק?..

— הע, הע! יעוורעי, מיך וועסטו מיט קיין בראָנפען נישט איבערקויפען. „וואָדקע" און „באַרישנעס" איז טאַקי נישט מיט'ן האַנד אָוועקצומאַכען, אָבער איבערקויפען מיך דאַמיט—דאָס נישט.

— ווער וויל דיך, גאָספּאָדאַר אַטאַמאַניע, דען איבערקויפען?

דערהערט, אַז איך רוף איהם „אַטאַמאַן" האָט דער קאַזאַק מיר איבערגעשלאָגען די רייד, א צוויק געטון מיט דער נאַהייקע אין דער לופטען, זיך פונאַנדערגעלאַכט, קענטיג, אַז עס איז איהם זעהר געפעלען דער דאָזיגער טיטעל און ער האָט מיר ערקלעהרט:

— אויב דו האָלסט מיך פאַר א אַטאַמאַן, דאַן בעט זיך ביי מיר עפּיס אויס פאַר'ן טויט.

— איין בקשה האָב איך צו אייך: נעמט ביי מיר צו 10 גאָלדענע רענדלעך. איך האָב מיט זיי ביי אייך אין רוסלאַנד גאָרנישט וואָס צו טון, ווייל קיינער וויל דאָ קיין אַנדער געלד נישט נעמען, ווי רובעלס.

— נו און דער קרעטשמער, דער געלער יעווּרעי, ער וועט אויך זיי נישט נעהמען?

— דער קרעטשמער וועט זיי יאָ נעמען.

— אויב אַזוי לאָמיר אַריינגעהן און טרינקען אַביסעל בראָנפען.

מיר זענען אַריינגעגאַנגען. דאָרט האָב איך געהייסען שטעלען בראָנפען כיד המלך און מייגער האָט געהאַלטען אין איין זויפען, אַז שוים פון מויל האָט איהם גערינען.

ווען ער איז געוואָרען גוט שיכור בין איך אַרויס פון שענק און זיך געלאָזט לויפען אין דער ריכטונג פון די פּוילישע פּאָווסטאַנצעס.

(פאָרטזעצונג קומט).

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, האָר און וועגעריש קראַנקהייטען, מענער - שוואַכקייט, ליכט- און ראַק, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 12 ביז 3 נאַכמ. און פון 6 ביז 9 אין אָוונט

Dr.Z.Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
אָרדינירט פון 12—2 און פון 5—7 עסט אויך אין לאַטשניצע, נעוואַרשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

„דיין קערפּער געהערט צו דיר".

וויקטאָר מאַרגעריטס בערימטער ראָמאַן, וואָס איז געווען די סענסאַציע פון פראַנקרייך.

.3

אָט אין דער סביבה פון נאָלר, לוקסוס און זינד איז דאָס די קליינע ספּיריטע אַריינגעפאַלען אַלס „קאַמער-מיידעל". זעהר א פערדעכטיגע בעדשעפטיגונג אין יענע קרייזען... וואָס פון טאָג האָט די דאָווינע, אין תוך נאַאיווע מיידעל, צוגעזעהן אַזעלכע אויסגעלאַסענקייטען, וואָס זענען שווער איבערצוגעבען. די מאַדאַם אויבריק האָט נישט געפונען קיין זאַך, נאָר ביטאָג זיך געבאָדען אין ים, זיך געוואַלגערט נאַקעדהייט אין זאַמד און ביי נאַכט געפייערט שרים-חתונות... א זומפּ פון זינד איז געווען יענע רייכע ווילע ביים ברעג ים... אומנאָרמאַלע געשלעכטליכע בעציהונגען, וואָס נאָר די גרעסטע הולטאַיעס האָבען געקאָנט צוטראַכטען... א באַרג פון איבערגעזעטיגט מענשליך פלייש האָט זיך פונאַנדערגעהוליעט אין די נעכט... און אויך ספּיריטע'ן האָט מען געוואָלט אַריינציהען אין דעם קנויל, די געסט פון דער מאַדאַם אויבריק האָבען פון איהר געוואָלט מאַכען אַ „מערכען פיר אַלעס", אָבער איהר ריינע יוגענט האָט קעגען דעם פּראָטעסטירט, און אַ פערביטערטע, אַ פערוויינטע, איז זי אַנטלאָפען פון דעם מאָדערנעם סדום...

אָט דאָס זענען געווען די ערשטע ערפאַהרונגען וואָס די פריערשע טאָכטער האָט געהאַט, שטעלענדיג אַ טריט אין דער „ציוויליזאַציע"...

.2

זי איז צוריק אין דער היים, און אַרבייט ווידער די פּראָסטע פריערשע אַרבייטען, וואָס שמעקען איהר איצט אַ סך בעסער, ווי דער שטענדיגער יום-טוב אין דער אויסגעלאַסענער ווילע פון „רויטען פּאַלאַץ", אָבער אָהן חשק. איהר אינערליכע צופרידענקייט, איהר רוהיגקייט, איהר גלויבען אין לעבען — אַלץ איז אַוועקגעפלויגען צוזאַמען מיט איהרע אילוזיעס. זי האָט אָנגעהויבען צו קוקען אויף אַלע מענער, ווי אויף רויבזיעגער, וועלכע זוכען צו פערפאָלגען די פרויען...

די מוטער האָט בעמערקט ספּיריטע'ס אומרוהיגקייט און זי האָט גערעכענט צו שטילען די „געפעהרליכע בלוטען" מיט דער הילף פון'ם אַרסיגען גלח, וועלכער האָט געוואָלט פערטרייבען פון איהר דעם יצר-הרע דורך פרומע רייד... פריהער מאַכט זי חוזק פון זיינע טענות, אָבער פּלוצלינג שרייט זי אויס: „אַז די ליבע מאַכט מיך קראַנק! אָט וואָס ס'פּייניגט מיך!" און ווען ער פרעגט איהר: „וואָס טוסטו מיט ריינע געליבטע?" ענטפערט זי דעם גלח: „גאָרנישט! באמת... דער געדאַנק, אַז מען בעגעהט זיך ווי די חיות רופט ביי מיר אַרויס אַן עקעל"... דער גלח האָט איהר געגעבען אַ רעצעפּט צו איהרע ליידען: זאָגען יעדען אָוונט פאַר'ן שלאָף צוויי תפילות...

אַ קורצע צייט האָט זי זיך אָנגעכאַפּט אָן דער רעליגיעזער צערעמאָניע און געמיינט, אַז דאָס וועט שטילען איהר אויפגערעגט לייב און איהר פערוואונדעטע נשמה, אָבער באַלד האָט איהר פון דעם אָפּגעשלאָגען דער פּעטער, וועלכער איז געווען אַן אַפּיקורס, און ער האָט איהר געלערנט, אַז די ישועה פאַר דער נאָך'מלחמה'דיגער יוגענט וועט נישט קומען פון די גלח'ישע פּרעפּלערייען, נאָר פון דער יוגענט'ס אויפגעוואַכטען געוויסען און פון דער בעפרייאונג פון פאַראורטיילען, און אין זיך אַליין מוז דער מענש זוכען די היילונג.

זי האָט זיך גענומען אין די הענט אַריין, געהאָרעוועט אויף דער מוטער'ס פעלד און געגומען גלויבען, אַז ווען-עס-איז וועט איהר לעבען ווערען שעהנער און בעסער. אין שטוב האָט זיך אָבער געטון חושך: די מוטער האָט געוואָלט פּטור ווערען פון'ם טאַטען דעם שכור, וועלכער האָט זי צופּראָבען די פיס און ליגט גאַנצע טעג אין בעט, און ווען נישט זי, וועלכע האָט החמנות געהאַט אויפ'ן אומגליקליכען טאַטען, וואָלט ער שוין לאַנג אַרויסגעוואָרפען געוואָרען פון דער שטוב...

אָט אַזוי טראַכטענדיג איינגעבויגענערהייד איבער'ן קאַרטאָפעל-פעלד, וואָס אין דורך איהר צוגעקערט געוואָרען, האָט זיך שטיל צוגעשאַרט אַ מאַן און זי אַרומגעכאַפּט פון הינטען מיט ביידע אָרעמס.

— פראַנסואַ! — האָט זי אויסגעשריען, מיידענדיג, אַז דאָס איז דער פישער-יונג, וועמען זי האָט ליב געהאַט, אָבער זיך אומדרעהענדיג, האָט זי דערזעהן, אַז דאָס איז יענער שעהנער יונגערמאַן, דער סעקרעטאַר פון'ם רייכען באַנקיר, מיט וועלכען זי האָט דאַן געטאַנצט אויפ'ן באַל.

פאַקטיש איז ער געקומען איינרעדען דער פאַמיליע אָרעלי צו פערקויפען איהם דעם וואַלד, און דערוועהענדיג דעם דאָזיגען יונגען קערפּער, האָט זיך אין איהם צופלאַקערט די תאווה און ער האָט איהר בעדעקט מיט הייסע קושען, זשעדנעריג וויבער אין איהר שטילשווייגען, און דערצו נאָך איז ער געווען פון יענע יונגעלייט, וואָס מיינען, אַז אַלע פרויען זענען ווי אין טראָפּען וואַסער, און מען קאָן זי אַלע נעהמען...

זי האָט זיך געריסען פון איהם, אָבער ער האָט אָנגעווענדעט אַלץ מעהר קראַפט זי צו בעצווינגען. זי ווערט זיך, זי שרייט, וויינט, קרעכצט, בעט זיך: „לאָזט מיך אָפּ!.. עס איז געמיין צו פערגוואַלטיגען אַ יונגע מיידעל!"... אָבער ער ענטפערט שפּאַסיג: „אַ מיידעל? מאַכט קיין חוזק נישט!" און ער האָט איהר בעצוואונגען...

אַביסעל בעאומרוהיגט, ווייל ער איהר איינשטיינען דורכ'ן צוואַרפען איהר אַ פּאַפּירענע מטבע, אָבער דאָס מאַכט זי נאָך מעהר אויפגערעגט און זי לאָזט איהם אַראָפּ אַ פעסטען פּאַטש: „אויסוואורף!.. אויס..."

דער אומבעקאַנטער יונגערמאַן האָט אָפּגעטון זיינס און זיך אָפּגעטראָגען מיט אַ פייף דורכ'ן סאַסנע וועלדעל, אָפּפאָהרענדיג נאָך דעם וועלביגען אָוונט מיט אַ צוג קיין פּאַריז. אָבער פאַר דער מיידעל הויבט זיך פון דעם מאָמענט אָן אַ קייט פון די שרעקליכסטע, איבערמענשליכע ליידען.

זי לעבט איבער טעג פון מורא און פּיין פאַר די רעזולטאַטען פון דעם דאָזיגען ברוטאַלען אָנפאַל און איהר אומגעריכטערהייט. זי וואַרט מיט אומגעדולד אויף די סימנים און זי האָט אפילו נישט וועמען צו פערטרויען איהרע איבערלעבונגען. סייכען טרעהרע. פערגיסט זי אין די נעכט אונטער דעם נאָגענדען צווייפעל. וועמען דערצעהלען? דער מאַמען? — זי וועט מעהר נישט האָבען פאַר איהר, ווי ביטערע שטראָף. דעם ברודער? ער האָט ראָך איהר שוין לאַנג געוואָרענט, אַז „טאָמער וועט זיך עפּעס טרעפען, וועט ער איהר אַרויסיאָגען ווי אַ הונט". איהר בעסטען פריינט, דעם פעטער?

— ער איז גראָד אָפּגעפאָהרען. און, דער עיקר, פּייניגט איהר דער געפיהל, אַז בעת מעשה האָט זי, נישט געקוקט אויף איהרע ליידען, איבערגעלעבט אַ שאַרפע עמאָציע, וואָס גרעניצט זיך כמעט מיט אַן אומגעהייערען ליידענשאַפטליכען פערגעניגען.

(פאָרטזעצונג קומט).

ווער איז דער ראפינירטער שווינדלער, מכלומר'שטער ד"ר מאיר שטיינבערג,

וואס שטעלט זיך פאר אלס אייניקעל פון בראדער רב?

מאיר דעם רב'ס און מאיר דעם רבי'ס. — ראפינירטער וועלט־שווינדלער מיסברויכט דעם נאמען פון דער רבני'שער משפחה שטיינבערג פאר זיינע באנדיטישע צוועקען. · זיינע גאסט־אויפטריטען אויף דער גאליצישער פראווינץ.

פון פשעמישל שרייבט מען:

א ראפינירטער בעטריגער, האט אין א רייה גאליצישע שטעט, ווי אין זבאראזש, סאסאוו, זבאראזש און אנדערע אויף א שווינדלערישען אופן אפגע־נארט די דארטיגע איינוואוינער, בעזונדערס ארטיגע רבנים, פארשטעלענדיג זיך אלס רעלעגאט פון „רושאינס" און ספעציאליסט אין פרויען־קראנק־הייטען.

אין א סך שטעטלעך בעווייזט זיך א ראפי־נירטער שווינדלער, וואס שטעלט זיך פאר אלס רעלעגאט פון דעם „רושאינט" אונטער דעם נא־מען ד"ר מאיר שטיינבערג און אלס זוהן פון דעם פרעמישלאנער רב.

דער מנהג איז בכל תפוצות ישראל צו רופען יעדען, נישט מיט זיין פאמיליען־נאמען נאר לויט דעם נאמען פון זיין פאטער אדער נאר א אנ־דערען כאראקטעריסטישען נאמען.

לעבט אבער אין פשעמישל א תמימות'דיגער יוד, א מלמד און אז מ'זאל נישט בעדארפען חלילה אויף א שטיקעל „רופא" (דאקטאר בלע"ז) א ספע־ציאליסט אין באנקעס שטעלען, מעסטען די היץ, טאפען דעם דופק א. א. וו. און איז ראבי א בע־ליבטער מענש אין שטאט. רוהיג, שטיל טוט ער זיך זיין מלאכה און אזוי ווי יעדער מלמד האט ער אויך זיך דערווארבען דעם נאמען „רבי."

מיט א יאהר 24 צוריק האט איהם זיין ווייב געבוירען צו מזל א בן זכר, א יונגעלע מיט צוויי שווארצע ליכטיגע אויגעלעך וואס האבען ממש די שטוב פערלויכטען מיט נישט קיין „סעכיטיש" פערקאשעט נעועל, און ווי עס איז בעקאנט גיט מען אין פשעמישלאנער נעמען, אדער „מאיר" נאך דעם רביץ ר' מאיר'ל פשעמישלאנער אדער „לייבע" נאך דעם בעוואוסטען „לייבצי גנב"—האט מען איהם א נאמען געגעבען „מאיר".

מיט א יאהר צוויי שפעטער האט אויך דער שטעטישער רב בעקומען א זוהן און איהם אויך א נאמען געגעבען „מאיר". און אזוי ארום האבען מיר געהאט א „מאיר דעם רבינ'ס" און א „מאיר דעם רב'ס".

דער שרייבער פון די שורות האט געהאט די זכיה צו לערנען אין חדר מיט די צוויי מאיר'לעך. דא איז געווען ממש „ראמעיקא און ראזעיקא'ס" מעשה, כ'האט קיינמאל נישט געקענט ארויס, ווער ס'קאן דאס חומש צי מאיר דעם רב'ס צי דעם רבי'נס. געוועהן האט מען נאר דאס איינע, אז דער רבי'נס בחור וועט זיין א גרעסערער „מפורסם". ווי אונזער רב'ס זוהן, ווייל שוין אין דער פריהסטער יוגענד האט ער ארויסגעוויזען זיינע גרויסע פעהיג־קייטען ארויסצו'גנב'ענען ביי די חדר־קינדער די קוקורוזעס אדער עפעלעך און דאס ספעציעל ביי זיין נאמען־טרעגער מאיר'ל דעם רב'ס, מיט וועל־כען ער האט גאר קאלעגיאל געלעבט און איהם תמיד צורעכט געמאכט זיין מיטאג, וואס ער האט מיטגעבראכט אין חדר. מ'האט אויך שוין דאמאלס געקענט זעהען וואס פאר א ברייטע פאנטאזיע דער מענש פערמאגט אזוי למשל פלעגט ער צו דער־צעהלען, אז אויף זיין פאטער'ס חתונה... האט ער זיך שרעקליך אנגע'שכור'ט, געטאנצט און אויפ־געגעסען א זאק „ראר־אויבס" א. ראגל. אום יאהר 1918 איז דער רב צוריקגעקומען פון וויען, וואוהין ער איז אנטלאפען פאר דער רוסישער אינ־וואזיע טרעפענדיג זיין דירה אפגעברענט, האט ער זיך אריינגעצויגען אין דעם זעלבען הויז מיט דעם „רבי'ן" ה' א. ב. און אונזער „מאיר" זייענדיג א שכן מיט דעם רב האט אנגעהויבען צוריקקומענדיג — פון דער ברייטער וועלט וואו ער איז געווען א סטאבילער גאסט ביי די פאליציי־בעהערדען, וואס האבען פאר איהם ברייט געעפענט די טירען פון די תפיסות אפילו פון די גרעסטע שטעט אין עסטר־רייך — זיך צו דרעהען ביים רב, זיין געוועזענעם חדר־חבר מאיר דעם רב'ס האט פערשטאנען, אז דא ווערט עפעס געפלאנט, ס'האט נישט לאנג געדויערט און ביידע מאיר'ס האבען פערלאזט אונ־זער שטאט, דעם רב'ס מאיר איז געפאהרען קיין בראד לערנען אין דער ישיבה פון זיין ערשט נישט לאנג פערשטארבענעם זיידען הגאון מבראדי זצ"ל און דעם רבינ'ס מאיר'ל, האט זיך ארויסגעלאזט אין די גרעסערע „ישיבות", ווי קיין ווארשא און קענענדיג די גאנצע משפחה פון דעם רב, האט ער זיך אנגעהויבען פארצושטעלען אלס מאיר דעם רב'ס און טאקי אלס „שטיינבערג", דעם בראדער רב'ס אייניקעל. קומענדיג אין פוילען אין פערשי־דענע שטעטלעך האבען די ארטיגע רבנים געמאכט א „ויצעקו", געשריבען שטורם־בריף צו דעם בראד־ער רב: היתכן? ער לאזט זיינס א קינד ארום־פאהרען אויף דער וועלט?

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז דער ראפי־נירטער אפעריסט האט אויף זיינע גאסט־אויפטרי־טען בעגעגענט דעם זוהן פון דעם בראדער רב, דעם רישא'ער רב און איהם געוואלט רוקא אי־בערציינען, אז ס'איז נישט מעגליך... ער זאל זיין זיינס א פעטער ווייל ער קען זיין גאנצע משפחה... און ווייסט נישט פון איהם.

ער איז אזוי לאנג ארומגעפאהרען, ביז ער האט ענדליך א בליק געטון קיין ווישניצע אויף א משך פון 15 חדשים. צוריקקומענדיג א קראנקער קרימינאלניק האט אנגעטראפען זיין פאטער, וועל־כער 'האט זיך אנגעזאפט מיט „הענוג" פון זיין בן־יחיד'ל קראנק, און „מאיר'ל" איז געבליבען זיצען א פאר וואכען רוהיג. אויך דער רב, האט איהם נישט געוואלט אנקלאגען און מ'האט איהם געלאזט לויפען. האבען אבער אונזערע חכמים גע־זאגט, אז „קנאת סופרים תרבה חכמה" — מעג מען גלויבען. ווי אונזער „מאיר" האט געזעהען, אז זיין געוועזענער חדר־חבר ר' מאיר דעם רב'ס האט שוין א בערוף און איז שוין רב, אזוי ווי זיין פאטער, האט ער זיך אויך גענומען צו זיין פאטער'ס מלאכה, אבער נישט חלילה מלמד צו ווערען נאר טאקי „דאקטאר". ער האט געארבייט אינטענסיוו א משך פון 2 חדשים אויף דעם מע־דיצינישען געביט, פערקויפט יאכען־זאלב, געשטעלט באנקעס און „זיך אליין" ארויסגעגעבען א דיפלאם אלס „דאקטאר" און דאצו ספעציאליסט אין פרוי־ען־קראנקהייטען... און זיך ארויסגעלאזט אויף דער וועלט שוין מיט דעם פוילען טיטעל ד"ר מאיר שטיינ־בערג און אלס עוסק בצרכי צבור אלס א דעלעגאט פון דעם „רושאינט" בעזוכט ער קליינשטעטלדיגע רבנים, וואס מאכען גרויסע סעודות לכבוד איהם און ער מאכט דערווייל א רעוויזיע ביים ציהרונג.

אט דאס איז די ביאגראפיע פון דעם ראפי־נירטען שווינדלער.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטש 20.
אלע בילעטען אויפ'ן היינטיגען קאנצערט פון יאסעלע ראזענבלאט זענען אויספערקויפט.
מאנטאג, דעם 9־טען יולי 9 א זייגער אין אווענד קומט פאר דער
צווייטער און לעצטער קאנצערט
פון דעם אינפערגלייכליכען זינגער און פענאמענאלען „קעניג פון די אמעריקאנער חזנים"
יאסעלע ראזענבלאט
פון ניו־יארק
ביים קלאוויר א. עלשטיין פון ניו־יארק. — פולשטענדיג נייעד פראגראם.
בילעטען שוין צו בעקומען אין פילהארמאניע פון 10—2 און פון 4—7.

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.
אינערליכע קראנקהייטען. ספעציעל פאר לונגען־און הארץ־קראנקהייטען, בעשטראהלונגען־ און קינסטליכע זונען־זון. נעמט אן אין דער לעשניצע וגערושער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאכמיטאג.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".
ביים דערלאנגען אן ענטפער אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן פון דער לעצטער נומער, מיט דעם ענטפער וועט ערשיינען. אויף ענטפערען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 4־טען יולי 1928

7653. שפער.
7654. א געטרייער לעזער פון ווסכאדניע 35
7655. P. N.
7656. א לעזערין פון אגראדאווע.
7657. א לעזער פון באלוט.
7658. א לעזער פון נאוואט.
7659. נאוואק.
7660. יעקב נ—ג.

העגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פער־שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטבערעננענדיג די ציטונג.

7661. שטענדיגער לעזער R.

אויב איהר וועט צושטעלען א בעשטעטיגטע דורך דער מאכט א צייגניש, אז איהר האט אין משך פון 5 יאהר געארבייט אלס געזעלען ביי א זעלבסטשטענדיגען מייסטער, וועט מען אייך ארויס־געבען א האנדווערקער־קארטע.

7662. א. ש. פון דער יודישער גאס.

הגם די אמנעסטיע איז נאך נישט פערעפענט־ליכט געווארען דאך זעהן מיר שוין פון בעשטע־טיגטען דורך די געזעצגעבערישע אנשטאלטען פראיעקט, אז די ערווארטעטע אמנעסטיע וועט יא חל זיין אויף די פערזאנען, וועלכע האבען מיט'ן צוועק אויסצומיידען מיליטער־דינסט, פערלאזט די מלוכה־גרעניצען.

די אמנעסטיע לגבי דער דערמאהנטער קא־טעגאריע פערזאנען וועט אבער נאר אין דעם פאל אנגעווענדעט ווערען — אויב זיי וועלען זיך אין משך פון 1 חודש נאך דער פערעפענטליכונג צושטעלען צו דער בערופענער מאכט.

Dr. med. ST. HEINRICH
WIŚNIOWA GÓRA
WILLA KACZOROWSKIEGO
ספעציאליסט פאר קינדער־ און אינערע קראנקהייטען.

דער טאנץ ארום גאלדענעם קאלב.

(ראמאן).

47

— איצט הארכט מיך אויס: אזוי ווי איך קאן נישט לעבען אהן מיין געליבטען, ערקלעהר איך אייך, אז איך בין אויף אלץ גרייט. חוץ אויף דער שיידונג. איך זאג זיך אפ!

—איהר זאגט זיך אפ?.. איבערלייגט אייך נאך, וואס איהר טוט..

סאלאמעא האט זיך א'יפגעהויבען פון ארט און צוגעגאנגען צו סעסיל'ן. אין דעם מאמענט איז זי פאקטיש געווען וואונדערליך שיין.

— יא, איך זאג זיך אפ! ווי פערשטעהט איהר עס נישט, אז איהר רעדט מיט א פערליב־טער פרוי? אייך קאן גאר נישט איינפאלען אפילו אין חלום די גאנצע מאכט און נישט בעזיגבאר־קייט פון אנ'עכטען ליבע געפיהל! איהר ווילט, אז אונטער די שרעק פון אייערע דראהונגען זאל איך אוועקווארפען מיין געליבטען? וואס בעדייט אבער פאר מיר די שרעקליכסטע סכנה, ווען צוליב איהם בין איך גרייט צו גיין אויף טויט, און אדורכמא־כען די גרויזאמסטע יסורים! איהר האלט מיך פאר א נאר? אויב איהר טראכט אזוי, האט איהר במחילה א גרויסען טעות. איך בין איבערצייגט, אז איך בין אין לעבען עמפינדליכער פון אייך! איך האב איהם ליב ראבערט'ן, וועלכער האט מיר אנגעצייכענט דעם וועג אויף צו גיין מיט איהם. איך האב אנגענומען זיין ווילען אין דערפיל זיינע בעפעה־לען. איך פערגעטער איהם—צי קאנט איהר עס פערשטעהן? אונגעהויער ליבענדיג ראבערט'ן, בין איך געווען געצוואונגען צו פערקויפען זיך אזעל־כע מאנספערשוינען וועלכע איך פעראכט. פריהער, אז איך בין געווען ארעם, פלעג איך זיך אפגעבען, כדי צו שטילען מיינע ליידענשאפטען, נאר איך האב קיינמאל נישט געהאנדעלט מיט זיך! דארט, אין צאפאט האב איך דיך אנגענומען פאר א לעס־ביאנערין בין איך אוועק אין אייער ווילע מיט דער איינציגער האפענונג צו קריגען פון אייך א טייערע מתנה. איהר זשע האט מיך איבערגעגעבען אין רשות פון אנ'אומגעלימפערטען אקס, און א חוץ דעם האב איך געמוזט נאכגעבען אייערע משונה'דיגסטע פאנטאזיעס. אויפ'ן צווייטען טאג האב איך איבערגעגעבען צו אפשאצען אייער קא־ליע פון פאלשע פערעל, וואס איהר האט מיר גע־שאנקען, און דער יובילער האט מיר פארגעשלא־גען פאר איהם פופציג פראנק... ס'איז געווען גע־שיקט געמאכט! איך האב, אמת, געלאכט, אבער אלץ אין מיר האט געקאכט. איך האב אייך גע־שאלטען מיט די וויסטעסטע קללות דערפאר, וואס מיר איז אהן שום תכלית אויסגעקומען צו שענדען מיין קערפער...

סאלאמעא האט אויסגעשפיגען און פארטגע־זעצט:

— דער שמוץ איז נאך פאר מיר געווען עקעל־האפטער דערמיט, וואס ער האט זיך נישט בעצאהלט, אין נישט גערעכטפערטיגט דערמיט דעם איבעל.. איך ווייס נישט פון ווען אן איהר האסט מיך; איך האס אייך פון יענעם מאמענט אן.. איצט האב איך מיטלייד מיט אייך! ווען איהר וואלט צו אייער וואוילטאג געווען ביכולת צו פיה־לען די זיסע זכרות פון ליבשאפט, איינציגאפען אין זיך דאס גליק פון ליידענשאפט, וואלט איהר דאך נישט געשפילט אזא אומגליקליכע ראליע. וואס, אייגענטליך, וואלט מיט אייך געווען? ווער קאן עס וויסען?.. איהר וואלט אבער זיכער געווען אנ'אנדערע. אייער שכל'דיגקייט וואלט זיך פערביי־טען מיט הארץ־חלומות, און אייך וואלטען בעקאנט געווען אלע טרוימערישע שוואונגען אין די הויכ קייטען. איהר וואלט דאן געווארען נאכגיביג אין בעצוג צו אנדערע, נישט האבענדיג די מעגליכקייט צו געניסען פון ליבע זענט איהר פערוואנדעלט געווארען אין א זשאנדארם. דער צופאל האט אייך געשטויסען צו פאליציי דינסט... פערפאלען! איך קאן אייך גארנישט העלפען! איהר זענט הילפלאז אין קאמף מיט אייער שיקזאל, און איהר זענט נאך מעהר נישט אין־שטאנד צו ענדערען אונזער גורל. מיר געהערען צו יענעם מין מענשען, וואס דארפען שטענדיג גרייט זיין זיך צו פערטיידיגען. מיר עקספלאאטירען נאראנים און פערניכטען יענע, וואס שטערען אינזער רוה. ווען מיר וועלען זיין אזוי רייך, אז מיר זאלען לעבען, ווי עס פאסט פאר דעם באראן מיט דער באראנעסע איידעל־שטאט, וועלען מיר גופא זיך אזוי ענדערען, אז מיר וועלען בכבוד און מיט א ריינעם געוויסען קאנען טראגען דעם טיטול. דאן וועלען מיר אפילו קאנען האבען הנאה, צוקוקענדיג, ווי אנדערע ווע־לען אונז אויסנוצען! דער כוח פון קענען פער־געסען וועט אונז דערביי א כך מיטהעלפען, און דערביי וועט דאס לעבען אליין אונז טרייסטען מיט הארבע בעווייזען, אז מיר זענען נישט די ערגסטע, אז עס זענען דא א סך גרעסערע פערברעכער, ווי מיר, און דאס וועט בערוהיגען אונזער געוויסען.

סעסיל האט געדולדיג זיך צוגעהערט, און נישט איבערגעשלאגען מיט א ווארט.

סאלאמעא האט זיגעריש א שמייכעל געטון און צוגעגעבען:

— אלזא, מיין ליבע פריינדין, איהר וועט ביי אונז גארנישט אויספועל'ן! מעגט איהר איינ־לייגען וועלטען... ס'קאן זיין, אפשר אין א מא־מענט פון אויסטערלישער משוגעת וועט איהר אי־בערגעבען אין די הענד פון דער מאכט אייער ברודער און מיך, נישט טראכטענדיג דערביי, אז אזא שטיקעל ארבייט קאן אייך אויסשטעלען פאר דעם גרעסטען נאר, מאכען פון אייך אנ'אביעקט פון חוזק... און... ראבערט וועט פעראומגליקט ווע־רען... שא... הערט נאר...

עס איז געווארען א ווייל'ע שטיל.

ביידע פרויען האבען זיך איינגעהערט אין דער שטילקייט.

— דאס איז ראבערט! — האט סאלאמעא אויס־געשריען — ער טאר אייך דא נישט טרעפען, ווייל ער וועט אייך אוועקלעגען טויט אויפ'ן ארט, איי־דער ער וועט דערגעהן, ווער איהר זענט... און נאך שנעלער וועט ער אייך דער'הרגענען, ווען ער וועט זיך הערוויסען, אז אונטער דעם מענערישען קאסטיום בעהאלט זיך זיין שוועסטער! קומט...

זי האט אריינגעשלעפט סעסיל'ן אין טואלעט־צימער, און אריינגעשטויסען זי אין שאנק אריין.

— ריהרט זיך דא נישט פון ארט... אז עס וועט מעגליך זיין, וועל איך אייך בעפרייען.

זי האט פערשלאסען די שאנק און זיך צו־ריקגעקעהרט אין איהר צימער.

(פארטזעצונג קומט).

ווייכטיג פאַר סוחרים!

איך מאַך בעקאַנט, אַז איך נעהם אָן סעגליך באַהן-זענדונגען אין אַלע ריכטונגען צו מעסיגע פרייזען. ערלעדיג שנעל, פינקטליך און רעיעל.

J. M. BERMAN, Łódź, Cegielniana 36 אין הויף

בעמערקונג: מיין פירמע עקזיסטירט זייט 1915.

Spółka pod firmą

„Towarzystwo dla Handlu i Przemysłu Mięsnego S. DISZKIN, Sp. Akc. w Łodzi"

mającą swą siedzibę przy ul. Piotrkowskiej 8, ogłasza rozpoczęcie swej działalności.

LEKARZ-DENTYSTA צאַהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער- און מונד-קראַנקהייטען. צאַהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—7 אָוועגד. צו בילינע פרייזען.

אשרי אדם שומע לי!

לשקד על דלתותי יום-יום כי הולך בתום ילך בטח

און אַז די דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדאַווע זאַכען, וואָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 פעטריקאַווער 17

דורכגאַנג זאַכאדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און בעוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אויסטאַוו אַלערליי ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפיעטשעניעס אויף אַלע שטעט א' פוילען, אפעלאַציעס צי-ווילנע און קאַרנע אַפּאַזיציעס, אדוואַ-לאַגיעס, רעקורסען וועגען דירה און אוזשאַנד-ראַזיעמסשי, וועגען פעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטער-ציזיעס, זאַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספעציאַליסט פון שותפות-אַקטען

מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ, רעכטס-קאָנסולענט.

צו וואָס זאָלט איהר ליידען פונ'ם שווייס פון פיס!

וואָס די הויט קריכט אָפּ און עס מאַכט ראַנעס און פון שלעכטען ריח, וואָס קיין מענש קאָן נעבען אייך נישט שטעהען, אַז פאַר אַ פּאָר גראָשען קענט איהר דאָס אַלעס בעזייטיגען נאָר נוצענדיג דעם בעוואוסטען פּראָשעק ראדיקאל. וועלכעס פערהיט אויך דאָס לעדער פון פלאַצען. — אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען און אויך צו אַלע פערשידענע ווערים, גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער. צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער גאָלדבערג, פּיעטריקאָווער 21. 30‡

לעטשניצע פון דאַקטוירים ספעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזענאַוער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11-1½ 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זגנ. 1—2
ד"ר היינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. בראָזענטשיק	צאַהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאַהן-אַרצט	9—2

צאַהן-באַנדהאַנדלונג, פּלאָמבען, קאַראָנען, מאָסטען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קאַטאַר-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע באַהאַנדלונגען. אַ קורס פאַר שוועסטער. אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג. וויזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט

פּרל. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונט

פּרייז 2 זל. שנעל און רעיעל! פּרייז 2 זל.

רעכטס-קאָנסולענטען-ביוראָ

„PORADA"-„פּאָראַדאַ"

10 פּיעטריקאָווער 10

אונטער לייטונג פון אַ לאַנגיעהריגען און רומיגירטען געריכטס-סעקרעטאַר שרייבט אַלערליי ביטען און אַפּעלאַציעס, קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען. 298

וואָרנונג!

אַזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד-בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס ג' פּובליקום, אַז די

עכט-פּאַטענטירטע **בעטען** עכט-פּאַטענטירטע

זענען פערזעהען נור מיט דער שוץ-מאַרקע

PALMA-PATENT

פּאַרזווועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.

— צו בעקומען איז אַלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל

ניקעל-בעטען, אַמעריקאַנקעס,
ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך
מיבער-מאַס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען געבעטע, טאַמכאַווע און קאַנאַדיסקע. **קאָוועטקעס און טאַפּטשאַנעס.**

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל.. פּאָלאָווע בעטלעך 14 זל.

רעיעלע בעהאַנדלונג. ❖ פאַבריקס-פּרייזען. ❖ זעמטליכע רעפּעראַטורען.

הערט! לאָדז, פּאָלנאַצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל!

נורו רעקלאַמע-חודש!

איך מאַך דערמיט בעקאַנט דאָס געעהרטע פּובליקום, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט, האָב איך ביי מיין קינסטלעריש-פאָטאָגראַפישען אַטעליר ערעפענט

אַ ספּעציעלען פּאָרטרעטען-אַנשטאַלט,

וואו עס ווערען אויסגעפערטיגט די שענסטע פּאָרטרעטען לויט דער נייעסטער פאָטאָ-טעכניק צו שטוינענד בילינע פּרייזען:

אַ פּאָרטרעט 30 X 40 מיט פּאַספּאַרטו און ראַהם נור 13.50 זל.

„ „ „ „ „ „ 50 X 40 20.— „

די אויפנאַהמען צו פּאָרטרעטען ווערען געמאַכט גענצליך אומזיסט.

נוצט אויס די געלעגענהייט! מיט אַכטונג

קונסט-פאָטאָגראַפישער און פּאָרטרעטען-אַטעליער

„PARISIEN" wł. H. Sroka

Łódź, Brzezińska 69. צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומ' 1.

Spółka pod firmą

„Wędliniarnie S. Diszkin,

Sp. Akc. w Łodzi"

mającą swą siedzibę przy ul. Piotrkowskiej 8, ogłasza rozpoczęcie swej działalności.

Dr. med. A. MAZUR

אויערען, נאָז- און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע- און שפּראַך-פעהלערן (שטאַמלען א.ז.וו.)

האָט זיך איבערצויגען פון נאַריטאָוויטש 44

אויף וואָסכאָדניאַ 65, טעל. 66-01

(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).

נעהמט אָן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 3—5 נאָכמ.

אכטונג, לעטניקעס!

— דעם —

„נייעם פאָלקסבלאַט"

קען מען בעקומען טעגליך אויף די זומער-וואוינונגען:

ווישניאָוואַ-גוראַ

אין דער ביערהאַלע

גאָלקובעק און זשאַכאָוויץ

אויף די באַהן-סטאַציעס.

אַ לערן-יונגעל

ווערט געזוכט

ביים מצבה-קריצער

אויף פראַנציסקאַנער 25.

השבת אבדה.

עס איז פערלוירען געגאַנגען אַ פּאַס מיט אַ ווימשאַנג און אַ וואָיסקאָוועס ביכעל אויפ'ן נאָמען אבע רודזינסקי, לאָדז, נאָוואָמיעיסקאַ 18. דער ערהליכער פינדער ווערט געבעטען נעבען בעלוינונג אָפּצוגעבען לויט דעם אויבענדערמאָנטען אדרעס. 313

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז איך נעהם אָן צו מאַכען

רענדער

אויף 156-ער מאַשינען האַנד און קראַפט

עדעלמאַן,

צעגעלניאַנאַ 75

רך כטיג פאַר מיליטער פליכטיגע!

עס איז אַרויס פון דרוק פון אַדוואָקאַט סאַריטש פון וואַרשע דאָס בוך מיליטער פליכט, וואָס דאַרף יעדער וויסען וועגען פּאַר מיליטער דינסט און איבונגען. פּרייז נור 20 גר. צו בעקומען נור ביים צייטונגס פערקויפער יוסף וועלניאַרש אַלטע שטאָט 1 אויך איז ביי מיר צו בעקומען צו קויפען פערשידענע ביכער, סטאַטער פּיעסען און פאַרשידענע לידער אויך גיב איך פערשידענע ביכער אַ היים צו לייענען פאַר אַ בילינען פּרייז. קומט און איבערצייגט אייך!!

לעטשניצע פון דאַקטוירים ספּעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד.

ד"ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9-11 3-4½
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר רובינשטיין	הויט-און געשלעכטס-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—1½
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—2
ד"ר בערנסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי פּאַקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אינהאַלאַציע, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אַפּעראַציעס. אויף פערלאַנג—וויזיטען אין שטאָט.— אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעגמע און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר לאַזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ	צאַהן-אַרצט	10—1 3—6

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, מאָסטען א. א. וו. די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

אַ בשורה טובה פאַר לאָדז!

פאַר 2.50 זל.

עלעקטריש בעלייכטונג אין שטוב

יעדער איינציגער קאָן בעקומען עלעקטריש בעלייכטונג אין שטוב פאַר 2.50 אַ וואָך פאַר יעדען פ. ווי אויך איבעראַרבייטען אַלטע אַנלאַגעס אויף נייע, פון ליטשניק אויף אָגראַניטשניק, פּראַקטאַקאַלען פון עלעקטראָווניע. אַלעס ערלעדיגט די קאָנצעסיאָנירטע פירמע

ח. סאָלניק, לאָדז צעגיעלניאַנאַ 63

פּראָנט-געוועלב אין הויז פון פּוילישען טעאַטער. בעמ. זשאַרובקעס „Philips" און „Osram" שטענדיג אויף לאַגער מיט 25% ביליגער. קומט און איבערצייגט אייך.

Dr. med.

NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34

tel. 59-40.

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדל. פּומענער-שוועכע נעמט אָן פון 5—9 אָוועגד.

אַ געוועלב

צו פערמיטען

ווי אויך

אַ לאָקאַל אויף אַ פאַבריק

גדאַנסקאַ 59.

הייל-פּעדאַגאָגישע קורסען

[illegible]

Dr. med.

A. Szmirgeld

נערווען-אַרצט

עלעקטריזאַציעס, ליכטבעהאַנדלונגען

Cegielniana 6, tel. 51-89

נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

הויט און וענערישע קראַנקהייטען אין ליכט-[illegible] [illegible] פון 4—7 [illegible]

Dr. med.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען- און האַרן קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

שפּרעכשטונדען פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.

Wolf Eychner

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזער 11 טעל. 84-72

נעהמט אָן אין דער לאָדזש יצ"ו פּיעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. און דערהיים פון 5-6 אָוו.

צו פערמיטען

2 צימער און אַ קוך

צו ערפאַהרען אויף קילינסקי 34, וו. 30. 316

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4
נאָכ'ן טעקסט—10 „ „ „ „ „ „ —15 „ „ „ „ 7
פאַר אַ מיליטער-שורה: פון דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.
פאַר'ן אינהאַלט פון טערמינען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.